

nepriklausoma lietuva

Montrealis, 1970 m. rugpjūčio 19 d. Nr. 1211

LE JOURNAL INDEPENDANT LITUANIEN AU CANADA • EST. 1941 • THE INDEPENDENT LITHUANIAN NEWSPAPER IN CANADA

DIENOS TEMOMIS

Pabandykite šioje skiltyje šikart, kaip kad sakoma, pa-braidyti po tuos "tarptautinius vandenis" ir pakalbėti apie vieną pasaulinės politikos įvykį, kuriam lietuviai iš tikrųjų negali likti abejingi.

Ne, tokiu lietuviams svarbiu įvykiu nelaikome kokio JAV politiko daug kartų girdėtų gražių žodžių apie tai, kad lietuviai, esą, iš tiesų verti laisvės, arba kokio lietuvių atstovo vizito pas trečiaeilį JAV valdžios pareigūną. Tokie dalykai juk yra kasdienybė, kurie Lietuvos padėtis nė per nago juodumą nepakeičia.

Reikšmingoji data — tai rugpjūčio 7 d., kada Sovietų Sąjungos ir Vakarų Vokietijos užsienio reikalų ministrai sutarė jėgos nevartojimo sutarties tekstą.

Žinomiausias vokiečių publicistas R. Augsteinas mano, kad ši data gali būti "svarbiausioji šios vyriausybės diena". O "Paris Jour" vokiečių-rusų naująjį sutarimą laiko "po antrojo pas, karo išsivysčiusios pasaulio struktūros strategiškai, diplomatiškai, politiškai ir ekonomiškai perversmu".

Likimas lėmė mums, lietuviams, gyventi tarp dviejų didelių tautų, tarp vokiečių ir rusų. Ir istorija taip susiklostė, kad abi šios tautos beveik niekuomet nebuvo demokratiškos ir pakančios, bet diktatoriškos, veržlios ir imperialistiškos. Dešimtmečiais manėme, kad Lietuvos savarankumo laidų tegali būti tų didžiųjų kaimynų tarpusavė įtampa, panašiai, kaip Bene-lukso kraštai savo valstybingumą kad išlaikė dėka vokiečių-prancūzų įtampos.

Po antrojo pas, karo vidurio rytų Europos geopolitinė padėtis iš pagrindų pasikeitė. Rusija savo politinę įtaką gero-kai pastūmėjo į Vakarus, o Lietuva netgi nebeturi bendros sienos su Vokietija. Lietuvių politinis galvojimas nukrypo į kitą Atlanto pusę, į JAV, iš tikrųjų savarankaus valstybingumo visa viltis buvo sukaup-ta velionio Dulleso politikoje, o toji politika rėmėsi prielaida, kad karas tarp so-vietų ir Vakarų neišvengiamas.

Taip galvojo, tuo savo vil-tis rėmė ne tik tie tūkstančiai, kurie vėliau dešimtmečiais dirbo Vorkutos kasyklose, ne tik tie, kurių lavonai galop buvo niekinami turgų alkštė-se, ne tik visokie politinių pabėgėlių komitetai ir politi-niai išeivijos vadai, bet ir, sakykim, Adenaueris, kuris Vakarų Vokietijos valstybę su-kūrė ir įtvirtino, remdamasis viena viltimi — kad netolimą karą laimės JAV, ir Vokietija bus vėl suvienyta.

Dullesas mirė, jo politika jau seniai nukeliavo į archy-vus, pagaliau ir lietuviai Lie-ti:

E. Šulatičio nuotraukoje: jaunesnė ir vyresnė lietuvaite Vilniaus dainų šventės metu.

tuvoje jau seniai įsitikino, kad pastitikėti verta tik savo pačių jėgomis, o vakarų lietuviai ir vakarų vokiečiai tik visiškai neseniai pradėjo prieiti panašų išvadą. Vakarų vokiečiai, žinoma, laimingesni — jie turi savo valstybę ir iš tikrųjų gali daryti politiką.

Tą naująją Rytų politiką da-ryti pradėjo Bonnos vyriausy-bės galva Willy Brandtas. Įsi-tikinęs, kad branduolinis karas neįmanomas, jis ryžosi su so-vietais tartis. Ir toks susita-rimas dabar yra pasiektas. Abi šalys tarpusavio santykiuose pasižada nevartoti jėgos, gerbti valstybių teritorijų neliečiamybę ir pripažinti dabarti-nes faktiškas Europos sienas.

Pirmu žvilgsniu atrodytų, kad Bonna atsisakė suvienyti visas vokiečių žemes vienoje valstybėje ir atsižadėjo tų žemių, kurios, kaip karo grobis, atiteko Lenkijai ir Čekoslova-kijai. Ne visai taip. Mat, vo-kiečiai išsiderėjo, kad sutartis dabartinių sienų keitimą drau-džia jėga, bet neišjungia gali-mybių, kad tos sienos gali bū-ti pakeistos taikiu derybų ke-liu.

Tai labai reikšminga sovie-tų nuolaida vokiečiams. Jie sutartimi pripažino ne tik Vo-kietijos suvienijimo galimybę, bet ir kitą galimybę — kad vo-kiečiai gali ateityje atgauti ir kai kurias Lenkijai prarastas teritorijas.

Maskvos tikslai tokią prin-cipinę nuolaidą padaryti vokie-čiams gali būti šitaip išaiškin-ti:

- Sutartimi sovietai Bonną at-palaiduoja nuo visiškos pri-klausomybės Vašingtonui už-sienio politikoje.
- Bonna sutartimi netiesiogiai pripažįsta sovietų įtakos sfer-ą iki Elbės.
- Konflikto su Kinija akivaiz-doje, Maskva užsitikrina ra-mybę Europoje.
- Sovietams ypač rūpi ekono-minis ir technologinis bend-radarbiavimas su Vak. Vo-kietija, kad pagaliau pasivy-tų Vakarus.

Po sutarties Vak. Vokietijos politinis svoris Europoje gero-kai išaugo. O lietuviams ši su-tartis ypač reikšminga tuo, kad dvi svarbiausios Europos žemyno valstybės vis dėlto pri-pažino dabartines sienas, va-dinasi, ir Lietuvos prijungimą prie Sovietų Sąjungos...

Patinka tai mums, ar ne, bet tokia yra politinė tikrovė. Ir iš šitos padėties, o ne kokios nors išsivajotos situacijos mūsų politiniai vadai ir veiksniai tu-ri išeiti, nustatydami galres ateities veiklai. Bonnos-Mask-vos susitarimas buvo paskuti-nis mirtinas smūgis buvusio-sios Dulleso politikos lieka-noms.

Nežiūrint nepalankios padė-ties, perspektyvos nėra pesi-mistinės. Lietuvių tauta savo istorijos bėgyje, tur būt, nie-kados nebuvo tokia sąmoninga, šviesi ir politiškai lanksti kaip dabar. Lietuvos jaunimo lie-tuviškasis patriotizmas gali daugkam būti pavyzdžiu. O ga-lutinėje išvadoje tautos likimą juk apsprendžia tautos žmonės.

Bundantis gigantas

POKALBIS SU MADAME R. SOUBINAY

Kl. Nė nežinojau, kad jūs lankėtės Osakoj. Kaip jų Eks-po, palyginus su Montrealio? Kaip jums aplamai patiko Ja-ponija?

Ats. Kaip čia pasakius. Patiparoda — bet jūs tikriaus-lai tai girdėjote — be dva-sios. Lietuviškai: šūbertas. Panaši į New Yorko mugę. Viskas labai subiznierinta, sukomercinta.

Kl. Bet visur skelbiama, kad Japonija išaugo į gigantą. Į pramonės galybę.

Ats. Be abejo. Bet euro-pietis dairosi kažko kito, ne vien tranzistorių, turbinų, plieno sijų, televizijos imtu-vų. Kiekvienas atsiveža tą atvirutinės Japonijos vaizdą.

Kl. Jūs jo neradot?

Ats. Ir taip, ir ne, bet jau-čiausi šuniškai. Labai vieni-ša tarp tų skubančių, kažką erzelijančių žmonių... Ži-noma, vėliau mes su vyru susipažinom su išsilavinu-siais žmonėmis, iš kurių pa-sakojimų galėjau geriau iš-i-vaizduoti Japonijos padėtį.

Kl. O kokia ta padėtis? Tur būt, amerikiečių okupacinė kariuomenė per daug nesima-išo? Japonijos ekonominis augimas juk pralenkė kitų kraštų augimą?

Ats. Žinoma, amerikonių nebėr. Bent aš jų nemačiau. Žinot, aš politika nesidomiu, ir, pavyzdžiui, nežinojau, kad iki šiol Japonija dar nėra pasirašiusi taikos sutarties su Sov. Rusija.

Kl. Kokie jų santykiai?

Ats. Jie normalėja labai pamažu. Tik paskutiniu laiku labai pagyvėjo ekonominiai ryšiai. Be to, kiniečiams pradėjus reikšti teritorines pretenzijas, rusams neliko nieko kito, kaip švelninti sa-vo laikyseną japonų atžvilgiu. Kiekvienam aišku, kad jie ne-nori turėti atvirai priešiškos valstybės.

Kl. O koks eilinio japono požiūris į rusus?

Ats. Dievas juos žino, bet aš susidariau vaizdą, kad ja-ponai pritvinkę kartėlio, ir neužmiršo, kad rusai pasinaudodami Hirošimos bombardavimu, pasauliškai,

užpuolė japonus, nors šie pa-raidžiui laikėsi 1941 metais pasirašytos neutralumo su-tarties. Rusai išgujo japonus iš Mandžiūrijos, Korėjos, iš Sachalino ir Kurilų salų, pa-siglemždami didžiulį karo grobį. Jie net kėsinosi išsi-laipinti į japonų teritoriją, bet amerikiečiai juos atkal-bėjo. Karo veiksmams pasi-baigus, jie užsipybę mėgino izoliuoti Japoniją, kliūdyda-mi jai iėti į Jungtinių Tautų bendriją. Kilus Korėjos ka-rui, rusų-japonų santykiai dar labiau pašlijo. Tik po Stalino mirties ėmė reikštis šioks toks atoslūgis. Tačiau esama kliūčių...

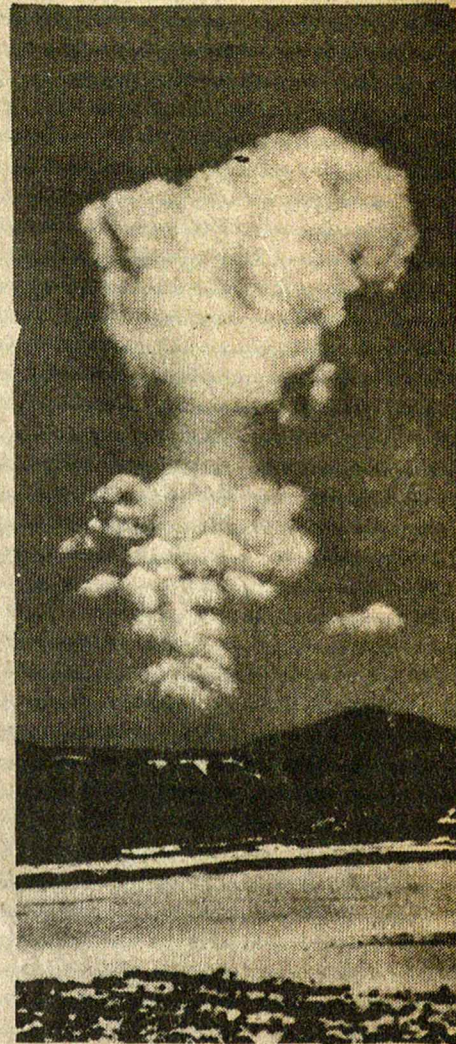
Kl. Kokių?

Ats. Pirmiausia, Kurilų salyno klausimas. Sovietai tvirtina, kad tos salos, lygiai kaip Sachalino pietinė dalis, jiems priklauso, nes esančios priskirtos Jaltos ir Potsdamo susitarimais. Japonai yra ki-tos nuomonės. Japonai pripa-žįsta, kad Sachalino pietinė dalis jiems atitekus per 1905 metų karą. Atseit, išsikovo-ta ginklu. Kai dėl Kurilų, tai dar 1885 metais carai perlei-do jas Japonijai šimodos su-tartimi.

Kl. Bet tos salelės juk ne-ką vertos? Negi taip sunku dėl jų išsiaiškinti?

Ats. Iš šalies žiūrint, taip. Bet valstybių santykiuose, kaip šeimų nesutarimuose, esama visokių "pakastų šu-nų". Sakysim, Maskva neuž-miršo, kad kažkada, 1918 me-tais, Vladivostokas ir jo sri-tis buvo panaudota interventų karinei bazei. Toji operacija, jei būtų buvę pakankamai su-tarimo ir ryžto, galėjo reikšti galą netvirtam Lenino reži-mui. Rusai neužmiršta taip pat, kad iš visų okupantų da-linių, japonai išsinešdino pa-tys paskutiniai iš Sibiro 1922 m. Po penkiolikos metų, kai japonai įsitvirtino Mandžiū-rijoje ir Korėjoje, vėl būta viso-kiausių susidūrimų.

Bet — ir tai svarbiausia — Maskva žino, kad, jei tik tek-tų atiduoti dalelytę užgrobtų jėga 1945 metais žemių, tuoj pat pasipiltų panašūs reikala-

Hirošima 1945 m.

vimai visuose kituose Euro-pos ir Azijos kraštuose, kurių sąskaiton Rusija padidino sa-vo teritoriją.

Žodžiu, Kurilai yra gero-ka rakštis, ypač dabar, kai amerikiečiai davė tvirtą pa-žadą grąžinti Okinavą 1972 metais.

Kl. Ar nesama komunistų infiltracijos Japonijoje. Juk dažnai tenka skaityti spaudoj apie riaušes, demonstracijas prieš Ameriką.

Ats. Kiti teigia, kad sovie-tai bando manipuluoti japonų partijas. Bet jos, pradėdant dešiniuosius ir baigiant kraš-tutinius kairiuosius, vien-balsiai reikalauja Kurilų salų grąžinimo. Komunistai, kurie suskilę į dvi frakcijas, rei-ka-lauja sienų, kurios egzis-tavo 1875 metais.

Prisideda ir kita — žūklės problema, itin svarbi šiauri-nės Japonijos gyventojams. Prieš karą Sachalino pietų vandenyse buvo pagunama didžiulis kiekis žuvies ir vė-žių. Nuo 1945 metų, Nemuro uostas ir sritis merdi. Be to, kasdien vyksta nesusiprati-mai. Rusai sulaiko žvejų lai-

(keliamaj 2 psl.)

Vakarų Vokietijos Scheel ir Gromyko pasirašo sutartį Maskvoj.

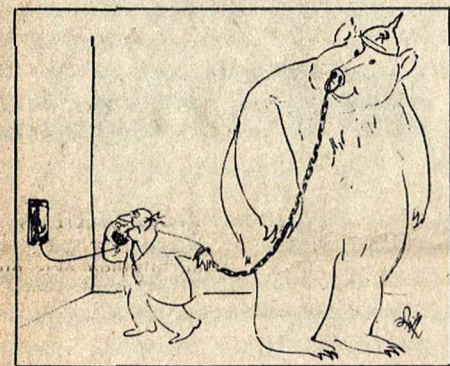
Diplomuoti bedarbiai

Visa tai prasidėjo 1947, kūdikių derliaus metais, kai gimdymų skyriuose Amerikos ligoninėse gimimų skaičius viršijo 40 nuoš. dar prieš dvejetą metų turėtą naujagimių skaičių. Tėveliai taip panašiai darbavosi ištisą 18 metų, kol pirmą kartą 1965 metais gimimų kreivė ėmė smukti žemyn, nežiūrint šv. Tėvo rūgėjimų.

Ir taip šiais metais pirmoji pokario vaikelių banga užplūdo darbo rinką, ieškodama darbų, kurių skaičius ir taip sumažėjo dėl vadinamosios "recesijos". Nors spėliojima, kad JAV ūkio "perkaitimas" tolydžio atvės, nesunku įsivaizduoti, kad darbo vietų trūkumas taip veikiai nepasibaigs. Tenka tik pridėti 22 metus prie kiekvieno vaikelio gimimo datos ir daros aki-vaizdu, kad nebus lengva tą kiekį absorbuoti. Įsidarbinimo krizė tęsis bent iki 1987 metų.

Peasilvanijos kolegiją baigusiu studentų įdarbinimo įstaiga, apklausinėjusi per 140 universitetų ir kolegijų, priėjo išvados, kad paklausa jaunimėlio, turinčio bakalau-ro laipsnį, smuko šiais metais maždaug 34 nuošimčiais. Pareikalavimas turinčiųjų magistro laipsnį irgi sumažėjo, bet tik 14 nuoš. Įdomiausia, kad mažiausiai pageidaujami buvo doktorantai. Filosofijos daktaro laipsnį turinčiųjų paklausa smuko 45 nuošimčiais.

Kai kurios įmonės labiau linkusios priimti vaikus tu-

Vokiečių derybininkas raportuoja Bonnai: "Sugavau"...

BERNARD K. SCHNEIDER, B.A., B.C.L. ADVOKATAS

PHONE 871-1224
RES. 486-3361

DORCHESTER TOWERS
555 DORCHESTER BLVD. W.
SUITE 1616

MONTREAL 128, QUE.

R. J. IŠGANAITIS, BA, BCL ADVOKATAS

BIEGA, BEAUREGARD, VALADE & IŠGANAITIS
INSURANCE EXCHANGE BUILDING
276 ST. JAMES ST. WEST - SUITE 525
MONTREAL 126.

TEL. 842-1126. NAMŲ: 674-7038

DR. A. S. POPIERAITIS
B.A., M.D., C.M., M.Sc., L.M.C.C., F.R.C.S.(C.)
CHIRURGINĖ PRAKTIKA

KREIPTIS Tel. 931-3275
SEAFORTH MEDICAL BUILDING
3550 Cote Des Neiges Rd., Suite 720.

Dr. E. ANDRUKAITIS

832 St. Joseph Blvd. E.
(kampos St. André)
TEL. 522-7236.

Dr. J. MALIŠKA
Dantų gydytojas

1440 St. CATHERINE Street W.,
Room 600
Tel: 866-8235, namu 488-8528.

DR. A. O. JAUGELIENĖ
Dantų gydytoja

1410 Guy St. pirmas aukštas
11-12 kambarys.
Tel. 932-6662; namų 737-9681.

Dr. V. GIRIUNIENĖ
Dantų gydytoja

5330 L'Assomption Blvd.
Tel. 255-3535.

ADVOKATAS Suite 205
J.P. Miller B.A., B.C.L.

168 Notre Dame St. E.
Tel: 866-2063; 866-2064.

NOTARAS
J. BERNOTAS, B.A., B.C.L.

Sun Life Building
Suite 2001
Tel. 866-1359

JUOZAS GRAŽYS
KAILIŲ SIUVĖJAS

6396 Bannantyne Ave. Verdun, Montreal
Tel. 767-6183.

- Siuvu ir parduodu
- Taisau ir remodeluoju
- Vasaros laike sągajimas (Storage)

Baiminasi taip pat, kad padėtis dar pablogėsianti, kai ims grįžti iš Vietnamo daliniai. Pusiau atvirai kalbama, kad drausmė juose gerokai pašlijusi. Kiekvienu atveju, nevisai aišku, ar apsiraminis studentų triukšmavimas, kurstomas, savaime aišku, tamsių gaivalų. To paties žurnalo teigimu, Baltieji rūmai žada išvystyti informacijos akciją. Sakoma, kad rudenio būsianti paleista televizijos programa, kurioje dalyvausiančios Nixono dukrytės — Tricia ir Julia. Programos tikslas apšviesti visuomenę apie socialinių ir kultūrinių klausimų diskusijas Baltuose rūmuose... K. K.

BUNDANTIS GIGANTAS (atkelto iš 1 psl.)

vus. Jų mąstymu, išibrovėlius, diversantus, šnipus, desantininkus, brakonierius... Per paskutiniuosius 25 metus rusai sulaukė per tūkstantį laivų ir 7 tūkstančius žvejų. Diplomatinė tarnyba suplukusi rašinėja notas, kurių dėka tie žvejai paleidžiami pavieniui ir mažom grupelėm. Dabar esama žymių, kad rusai linkę šią terlionę užbaigti. Esama grandiozinių planų drauge su japonais eksploatuoti Sibirą.

Kl. Eik jau...

Ats. Taip... Sibirą, "rusų" žemę, Politika lieka politika, o ūkio reikalai — savo keliu. Sibiro turtų eksploatavimas abiem pusėm naudingas. Čia reikia paminėti, kad prekybiniai santykiai tarp abiejų valstybių rutuliojosi kur kas palankesne kryptimi. 1958 m. prekyba siekė vos 48 milijonus dolerių. 1964-ais metais toji apyvarta pašoko iki 400 milijonų dolerių. Iš visų kapitalistinių šalių, su kuriomis Sovietų Sąjunga prekiauja, Japonija užima antrą vietą. Japonijai tai penktasis savo svarba kraštas, po JAV, Australijos, Kanados, Filipinų. Dabartinis susitarimas užima kvapą. 8 milijonai erdmių miško medžiagos kelias į Japoniją iš Sibiro taigos. Japonai patys apsiima pasirūpinti miškininkystės mašinomis ir riedmenimis. Atseit, patys išsikirs ir išsi-veš tą statybinių ir kitokių medžiagą.

Rusai pasižada nutiesti naftai vamzdžius, kuriais atkeliausianti nafta iš Tiumeno prie Uralo iki Nachodkos uosto, Vladivastoko pietuose. Norės parduoti japonams 40 milijardų tonų naftos. Be to, rusai siūlo japonams drauge tyrinėti naftos šaltinius Ochootsko jūroje ir Japonijos jūros vakariniuos pakraščiuos. Kadangi žemės dujų gamyba pačioje Japonijoje neviršija 2 milijardų kub. metrų, rusai siūlosi nutiesti dujotiekį iš Sachalino iki Japonijos pakraščio. Iš Jakutsko dujos galėsiančios būti gabenamos laivais. Japonams pasiūlyta drauge modernizuoti ir eksploatuoti vario kasyklas Čitoj, ir Udokane, apie 600 mylių į rytus nuo Uralo. Pratomos ir kitos prekiavimo galimybės, pvz., pardavinėti ar pasikeisti gamybinėm paslaptim, patentais. Rusai galės parduoti japonams jiems nereikalingų atlaikų, kaip, pvz., medžio drožles, banginių dantis, ryklių pelėkus ir t.t. Japonai žada pastatyti rusams laivų, kokių tik nori — prekybinių, ledlaužių, vilkų, tanklaivų. Net įrengti ištisus specialius uostus, ar praplėsti esančius — Vladivastoką ir Nachodką. Po ilgų derybų japonų oro linija Japana Air Lines gavo teisę persikristi Sibirą savo lėktuvais, valdomais savų lakūnų.

PAVOJINGASIS TABAKAS

Kanados sveikatos ir socialinės globos ministerija paskelbė duomenis apie nikotino ir smalos kiekį Kanadoje parduodamose cigaretėse. Iš viso buvo tyrinėtose 91 rūšių cigaretės. Nuo paskutinio tokio tyrimo, daryto 1969 m. pabaigoje, kai kurių cigarečių gamintojai gerokai sumažino nikotino ir smalos kiekį. Sveikatos ministras John Munro pareiškė, kad duomenys rodo, jog nikotino ir

Kl. Ar kitos oro linijos neturi panašių lengvatų?

Ats. Atrodo, kad Air France išsiterėjo panašias nuolaidas. Bet jų oro koridoriai, kaip man sakė, siaurokas — 20 km pločio.

Kl. Kokie Japonijos santykiai su Kinija?

Ats. Reiktų atsakyti klausimu: kokie Kinijos santykiai su visu pasauliu? Kinijos užsienio politika tokia paini, sudėtinga ir dažniausiai negudri, kad sunku susigaudyti. Iš pirmo žvilgsnio, jie pikti ant visų. Ant kapitalistinės Amerikos, ant revizionistinės Rusijos, ant militaristinės Japonijos. Maskva pasipiktinusi, kad priimdama seną japonų liberalą Matamerį Pekingę, Mao Tse Tungas pabrėžtinai iškėlė Azijos tautų solidarumą, primindamas, kad rasinė diskriminacija esanti priešinga marksizmo-leninizmo principams...

Kl. O kokia Japonijos laikysena? Ar jai nevertėtų propaguoti Azijos tautų solidarumo ir, švelniai tariant, iššluoti laukan baltaodžių padermę iš Azijos?

Ats. Žino, aš manau, kad prie to ir bus prieita. Bet japonai nekvaili. Japonija išau-

smalos kiekį cigaretėse vis dėlto yra įmanoma sumažinti. Mažesni nikotino ir smalos kiekiai paprastai randami trumpesnėse cigaretėse su filtrais.

Sveikatos ministerija įspėja, kad pakeisti cigarečių rūšį ir rūkyti cigaretes su mažesniu nikotino kiekiu ne visuomet atsiekia savo tikslo. Pakeitus rūšį, dažnai rūkoma daugiau, ir tokiu būdu organizmas gauna didesnę kiekį kenksmingų medžiagų.

Mažiausiai smalos buvo rasta šitose cigaretėse: Craven A — 10 miligramų, Ransom — 9 mg, Richmond — 9 mg, Viscount — 7 mg. Mažiausiai nikotino buvo rasta cigaretėse Belvedere (regular, filter) — 1 mg, Consols (reg. f.) — 1 mg, Buckingham (reg. pl.) — 1 mg, Cameo (king size, f., menthol) — 1 mg, Consols — 0,5 mg. Contessa — 0,8 mg, Cortina — 0,6 mg, Craven A (reg. f.) — 0,5 mg, Craven M — 0,9 mg,

go į trečią pasaulio pramoninę galybę. Tiesa, jai trūksta žaliavų. Be to, jos egzistencija priklauso nuo laisvės jūro. Šiuo metu jai paranku glaustis po Amerikos "atominiu lietsargiu". Ji nori modernizuoti savo kariuomenę, išvystyti ginklų pramonę. Visų pirma, eksportui. Tai pelningiausia ir gudriausia. Ji nori išplėsti atominės energijos naudojimą taikingsiems uždaviniais. Pritaikyti ją karo reikalavimams nesudėtinga. Svarbiausia jai šiuo metu užsitikrinti ekonominę ekspansiją. Ji bando išsiverbti prekybos keliu Pietryčių Azijon, Pietų Korėjon, Mongolijon. Gal vėliau Viduriniuose Rytuose ir Vidurio Azijoje. Gyvų pavyzdžių parodydama, kad gerovė gali būti pasiekama darbu, kad geltonieji neblogesni technikos srityje už baltuosius, ji panašu išsigis Azijos gyventojų pasitikėjimą, kuris gerokai nukentėjo II pas. karo metu. Žodžiu, ji vaidina talkingos valstybės rolę. Maskva supranta tą žaidimą. Ji nėra tikra, kad naujieji japonų politiniai vadai nesirys vieną dieną atkeršyti jiems už pasalinę darbą 1945 metais.

Užrašė K. K.

Du Maurier (reg. f.) — 0,9 mg, Dunhill (reg. f.) — 1 mg, Embassy (reg. f.) — 1 mg, Gauloises (f.) — 0,8 mg, Gitanes (pl) — 0,9 mg, Gitanes (f.) — 0,7 mg, Kool — 0,9 mg, MacDonald (reg.) — 0,9 mg, Newport — 1 mg, Peter Jackson (reg.) — 1 mg, Philip Morris — 0,7 mg, Ransom — 0,4 mg, Richmond — 0,5 mg, Sportsman — 0,9 mg, True — 0,6 mg.

Kitų cigarečių smalos ir nikotino kiekiai yra daug aukštesni. Kai kuriose cigaretėse smalos yra po 27 mg, o daugiausia nikotino surasta Gold Crest cigaretėse — 1,5 mg, nors 1,4 mg nikotino rasta visoje eilėje kitų cigarečių (St. Moritz, Mark Ten, Benson and Hedges).

Sveikatos ministro J. Munro nuomone, geriausias būdas sumažinti kenksmingų medžiagų kiekį rūkant, yra sumažinti rūkamų cigarečių skaičių.

JAUNŲ ČEMPIONAS

Sevastopolyje buvusiose Sovietų Sąjungos bokso pirmenybėse jaunų čempiono vardą išsikovojo kaunietis G. Stašaitis. Pusvidutinio svorio jaunasis čempionas nugalėjo visus keturis savo priešininkus ir yra priimtas į sovietų jaunų rinktinę.

Lietuvos boksininkai pirmenybėse užėmė ketvirtą vietą. Juos pralenkė rusai, ukrainiečiai ir armėnai.

AUSTRALIJO

Ir nos Smieliausienės vadovaujama Chicagos tautinių šokių grupė "Grandis" Kalėdų atostogų metu Australijos LB Krašto valdybos yra pakviesta dalyvauti Australijos Lietuvų dienoje Melbourne. Grupės vadovė yra davusi sutikimą šventėje dalyvauti.

JAV LB Centro valdyba nutarė Grandies išvykai į Australiją pritarti ir ją remti.

Keating FORD Sales Limited TEL. 769-8831

4475 BANNANTYNE AVE.,
VERDUN, QUE.

USED CARS
1 year guarantee
Kreipkitės į
LEO GURECKAS
Sales Manager
Keating Ford Lietuvių atstovas
769-8831
Tel: namų 366-2548

APSIDRAUSK!
ADAMONIS INSURANCE AGENCY, INC.
GAISRAS - AUTOMOBILIAI - ATSAKOMYBĖ - GYVYBĖ
3907 A Rosemont Blvd.

TEL: Off.: 722-3545; Res. 256-5355
S-tos "Lite" nr. 752D

P. ADAMONIS
Chartered Insurance Broker
Su teise dirbti Quebeco ir Ontario
PROVINCIOSE
Skr. M. Arlauskaitė, tel. 722-3986.

LITAS
MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

ADRESAS: 1465 De Seve Street
Montreal 205, Que.
TEL. 766-5827.

MOKA UZ:
EINAMASIAS S-tas 5.0%
ŠERUS (numatyta) 6.0%
TAUPOMASIAS S-tas 6.5%
TERM.IND. 1 metams 7.25%
TERM.IND. 2 " 7.75%
TERM.IND. 3 " 8.00%
Nemokamas gyvybės draudimas iki \$2,000 šerų sumos.

DUODA PASKOLAS:
(iskaitant nario gyvybės apdraudą iki \$10,000 paskolos sumos)
ASMENINIS, čekių kredito ir nekiln. turto (rezidenc. nuosavybės) iš 9%
INVESTACINES pagal jų rūšį nuo 9.5% iki 12%.

TERMINUI suėjus paskolos atnaujinamos iš tuo metu galiojančio palūkanų procento.

KASOS VALANDOS: 1465 De Seve St., sekmdienais nuo 10:30 iki 12:30 val. Darbo dienomis - nuo 10 iki 3 val. kasdien, išskiriant šeštadienius. Vakara - trečiadieniais ir penktadieniais nuo 7 iki 9 val.
3907 Rosemont Blvd., tel. 722-3545. Diena-penktadieniais nuo 1 iki 6 val. Vakara - pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais nuo 7 iki 9 val.
Sekmdieniais nedirbama vasara nuo birželio 15 d. iki rugsėjo 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd.
DRAUDIMO AGENTŪRA TEL. 727-3120
NAMŲ 376-3781

6595 — 35th Avenue, Montreal 409,
Albertas NORKELIŪNAS, B.A. C.S.C., I.B.

KOMERCINIO, PRIVATAUSTURTO, AUTOMOBILIŲ, ATSAKOMYBĖS, GYVYBĖS DRAUDIMAS

IR GERAI, IR BLOGAI... (laiškai mums)

NEPASIRYŽTA NUSIKRATYTI

Esu išėjęs iš prof. J. Jablonskio ir prof. J. Balčikonio rankų. Lietuvių kalba man visada rūpėjo ir teberūpi. Ir labai stebiuosi, kad mūsų rašantieji nepasiryzta nusikratyti jau labai įkyrėjusių klaidų ir visokių mūsų kalbos darymų.

Viso geriausio ir sėkmės Nepriklausomai Lietuvai.

A. G. Giedraitis

APIE

ASPIRACIJAS

Tautinės aspiracijos uždeda mums pareigą remti kiekvieną lietuvišką instituciją. Pranciškonų vienuolynas čia mažytis, neturi paraprijos teisių ir susideda tik iš dviejų salučių bei gyv. patalpos dvasiškiui. Nežūrint mažos apimties, praeityje ši vieta vaidino gan reikšmingą rolę vietos lietuviškoje kolonijoje. Liaudies išmintis sako, kad ir mažas kelmelis kartais paverčia didoką vežimą...

Gyvenimo praktika rodo, jog visur yra reikalinga žmogaus darbštis ranka, o tuo labiau žmogaus sugebėjimai laivuoti labai mišrioje žmonių masėje. Ilgainiui šio vienuolyno vadovams keičiantis, o lietuviškai kolonijai susigrūpavus pagal intelektualias, ekonomines, bei fizines galimybes, atsirado nuomonių skirtumai, o tuo pačiu ir vienuolynas tapo ne jungtimi visų vietos lietuvių, bet pagiežos objektu.

Įvairių organizacijų vadovai bei pavieniai asmenys dėjo pastangų, kad kitados gražus šios kolonijos sugyvenimas būtų ir vėl atstatytas, bet visos pastangos liko be vaisių.

Pranciškonų viršininkas pats yra paprašęs savo vado-

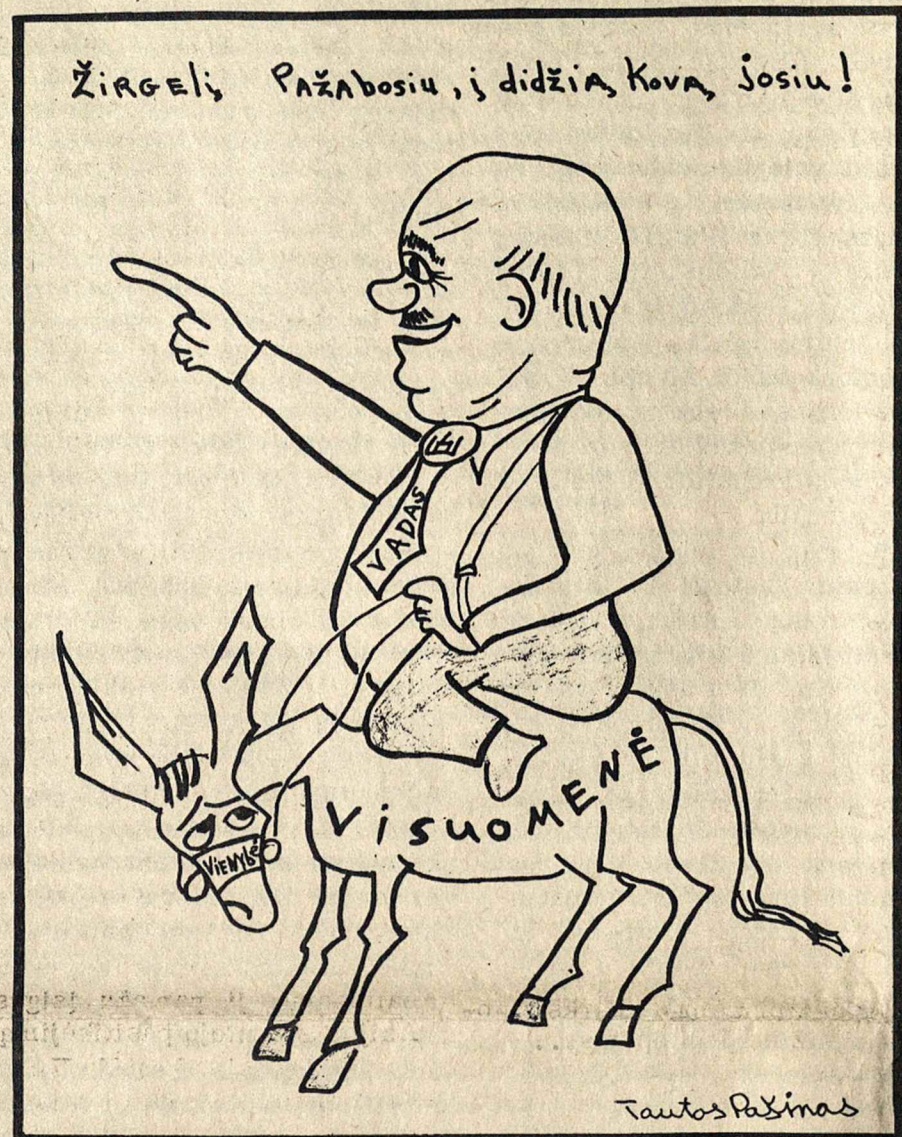
vybę, kad jį iškeltų į naują vietą. Lietuviškoji kolonija laukia šio įvykio ir tikisi iš naujo pradėti gan apleistą kultūrinę-tautinę veiklą.

O. Z.

CITATOS

DVASIOS PENAS IR VALSTYBIS SVEČIAS

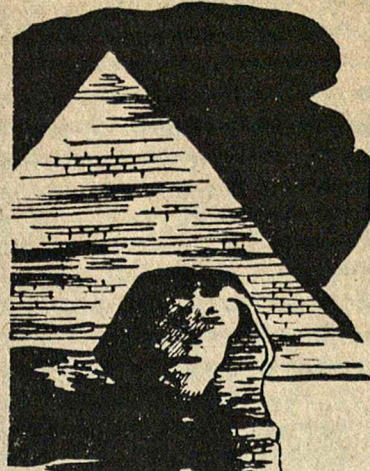
Naujienos savo rugp. 6 d. vedamuoju svarsto JAV ir Kanados lietuvių mokytojų studijų savaitės reikalus. Be kita ko, tame vedamajame ir taip rašoma:

Karikatūra iš Vokietijos LB Jaunimo sekcijos leidžiamo laikraščio "Jaunimo žodis".

"Pats svarbiausias studijų savaitės lektorius yra prof. Antanas Salys. Jis skaitys pasiskaitęs net 5 dienas. Jis kalbės apie lietuvių kalbos svarbą indoeuropiečių kalbotyroje, apie besikaitaliojančius kirčius, apie žodyno gausingumą ir kitus klausimus. Niekam nekyla mintis, kad prof. Salio teikiamos žinios mokytojams nebus įdomios ir naudingos. Bet Bendruomenės vadovybė, kviesdama prof. Salį duoti dvasinio pėno lietuviškų mokyklų mokytojams, turėjo žinoti, kad prof. Salys su žmona šį pavasarį buvo rusų primestos okupacinės "tarybinės" valdžios svečias. Prof. Salys nevažiavo į okupuotą Lietuvą, kaip važiuoja kiti turistai Vilniun suvežtų giminių pamatyti, bet važiuojo kaip valstybinis svečias. Prof. Salys svečiavosi ir fotografavosi su

Lietuvos praeities klastotojais. Jopareiškimus okupantas naudoja "kultūriniam bendradarbiavimui" stiprinti".

KALBANTIS SFINKSAS

Egipto įžymybių tarpe — sfinksas. „Tylos, kaip sfinksas“, — sako patarlė. Ir tikrai, tylojo jis ne vieną šimtmetį. Tačiau dabar, kiekvieną vakarą turistai iš įvairių šalių gali klausytis, kaip sfinksas pasakoja savo „biografiją“ gimtąja turistų kalba:

— Juk aš neturiu nieko bendra su keistomis mitologijos būtybėmis. Aš žmogus. Tiesa, to negalima pasakyti, jei mane pažvelgs: prieš penkis šimtus metų aš buvau taikinosi mameliukų patrankoms. O nepakędami dykumos vėjai! Jie daugiausia neduoda man ramybės — kartais užpildavo mane smėliu iki pat galvos. Tik prieš keletą dešimtmečių aš buvau visai atkastas ir, manau, visiems laikams. Dabar matyti net manasis liūto kūnas su didžiulėmis letenomis. Senovės Egipte liūtas buvo stiprybės simbolis, todėl faraonai mėgdavo save šitaip vaizduoti. Mano galva, kuri buvo mįslė daugeliui kartų, — tai faraono Hefreno atvaizdas. Jis įsakė iškalti mane iš ištisos uolos. Daugelis šimtų metų mažos žmonių figūrėlės ties mano papėdę žiūrėjo į mane kaip į piramidžių, kuriose išsilo galingi faraonai, sargą. Senovės egiptiečiai garbino manyje saulės dievą ir dėl to vadino mane Harmachiu. Paskui arabai visiškai neteisingai pavadinome mane „Abu-el-Hol“ — „Pabaisų tėvu“.

Aš negalėjau apsiginti nuo visos šios paslapčių mistikos, kuria apgaubė mane žmonės savo filmuose ir romanuose. Todėl aš labai džiaugiuosi, kad dabar galiausiai pasinaudojau naujausiais radijo įrenginiais ir įvairiomis kalbomis papasakoti, ką aš per 4500 metų pergyvenau savaime „mirusiųjų mieste“.

Taip vakarais kalba radiofikuotas egiptiečių sfinksas, kreipdamasis į gausius turistus.

AR SYEKA GERTI ALŲ!

Alus yra stiprus alkoholinis gėrimas, gaminamas iš miežių ar kitokio slyklo mėsos, rauginant jį specialiomis mielėmis, pridėjus alynių. Salyklas — susmulkinamas, užpilamas paruoštu vandeniu. Čia jis fermentuojasi, dalis kietų medžiagų pereina į tirpalą ir pasigamina ekstraktas, kuris toliau filtruojamas, virinamas su apyniais, paskui apyniai pašalinami, ekstraktas atšaldomas, prididama mielių ir rauginamas 7-11 parų. Po to alus baigiamas rauginti, spe-

cialiose stalinėse 11—90 parų ir prisojinamas anglies dvideginio padidinto spaudimo sąlygomis. Priklausomai nuo žaliavos ir rauginimo būdo gaunamas įvairių rūšių alus. Tarybų Sąjungoje gaminamas Žigulinis, Rygos, Leningrado, Lietuviškas, Ukrainietiškas, Kovo alus, Porteris ir kitoks alus. Kiekviena alaus rūšis skiriasi spalva, skoniu, aromatu, maistingumu medžiagų ir alkoholio kiekiu. Mažiausia alkoholio yra Žiguliniame (2,8%), daugiausia — Porteryje (5%) ir Leningrado (6%) aluje. 1 litre alaus yra apie 400—800 kilokalorijų. Apie 46% kalorijų kiekio sudaro maistinės medžiagos, o kitą dalį — alkoholis. Dėl savotiško skonio, neįprasto kiekio spirito, anglies dvideginio, vitamino B₁, B₂ ir kelių mineralinių medžiagų alus yra galviančios gėrimas ir yra plačiai vartojamas daugelyje pasaulio šalių.

Alus turi būti skaidrus (išskyrus Porterį), be pašalinio skonio ir kvapo. Alus padrumzėja ir surūgsta, veikiamas bakterijų.

Geriant nedaug alaus, jis yra maionus, galvinantis, gerai maitina troškulį, tonizuoja nervų sistemą. Naudinga išgerti stiklinę alaus prieš valgant. Jis sužadina apetitą ir virškinamųjų sulčių sekreciją.

Naudojant daug alaus, jis kenkia kaip ir kiekvienas alkoholinis gėrimas. Nuo jo galima susirgti chroniniu alkoholizmu ir nutukti, gali atsirasti įvairių nervų sistemos susirgimai — sutrinki skrandžio, žarnyno ir kepenų funkcijos. Alus labai greitai susigeria iš virškinamojo trakto į kraują, staiga padidina kraujo masę ir apunkina širdies ir inkstų darbą. Geriant dažnai ir daug alaus, širdis apauga riebalais, jos raumuo ligulstai pakinta.

Liaudyje paplitęs namų gamybos alus. Jis savo pagrindinėmis savybėmis panašus į aukščiau aprašytąjį alų.

Blogas įprotis gaminti labai stiprų alų, pridėdant į salyklą ekstraktą ar cukrinių runkelių sunkų cukrų. Šiuo atveju gaunamas ne alus, bet stiprus alkoholinis gėrimas, nuo kurio keletą stiklinių pasigeriama. Tokiam gėrimui, be didelio alkoholio kiekio, yra daug pašalinių rūgimo proceso produktų: acto, anglies, pieno, sviesto, skruzdžių ir kitų rūgščių, metano acetono, diacetilo, butilinio spirito ir kitų medžiagų, kurios organizmui yra labai kenksmingos.

Gyd. K. KRASNICKAS

ALEKSANDRIJOS BIBLIOTEKA

Aleksandrijos biblioteka — žymiausia antikinio pasaulio bibliotekų kūrėja. Ją įsteigė Ptolemėjus II (283—246 m. pr. m. e.). Biblioteka susidėjo iš dviejų dalių: didžioji, turėjusi apie pusę milijono papiruso rutulėlių, buvo karaliaus rūmų kvartale, o mažoji — Serapio šventykloje. Pastaroji turėjo apie 43 tūkstančius papiruso rutulėlių ir buvo visuomenei labiau prieinama. Biblioteka rinko graikų literatūros originalus bei nuorašus. Ją tvarkė žymūs mokslininkai, pavyzdžiui, Kallimachas, Eratostenas, dar III a. pr. m. e. įrodinėjęs, kad Žemė yra rutulio pavidalo.

Pirmą kartą biblioteka smarkiai nukentėjo nuo gaisro, kai Cezaris 47 m. pr. m. e. paėmė Aleksandriją. Nežinoma, ar biblioteka buvo padidinta, padovanota 200 000 papiruso rutulėlių iš Pergamo bibliotekos. Galutinai biblioteka buvo sunaikinta 391 m., kai patriarcho Teofilas sukurstyti krikščionių fanatikai sugriovė Serapio šventyklą. Vėles-

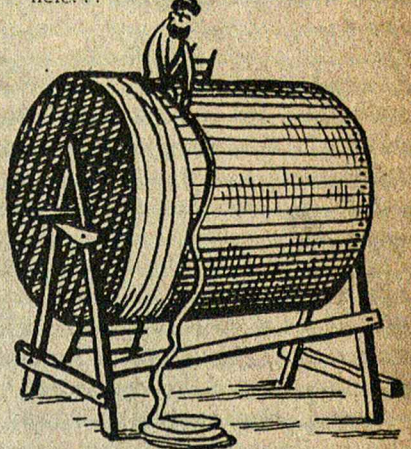
nių arabų rašytojų bei Ruso legenda apie tai, esą Aleksandrijos biblioteką 642 m. sunaikinęs kalifas Omaras, neturi istorinio pagrindo.

ANT FARADĖJAUS STALO

Faradėjus „Eksperimentinius elektros tyrimus“ pagarbai skaito mokslininkai. Šia knyga tebesi kiekvienas, perskaitęs bent kelio lajos puslapių. — joje aprašyta daugiau atradimų, negu daugybėje kitų darbų.

Knygoje aprašomi bandymai, kurie kitados stebino pasaulį, o dabar yra kartojami moksleivių ir studentų. Tačiau ant fizikos kabinetų stalų dabar stovi dešimtys prietaisų. O kas buvo ant Faradėjaus stalo?

Jautriausiu, nuostabiausiu prietaisu jis laikė Riči galvanometrą su stikliniu siūlu. Šis prietaisas buvo tokia retenybė, kad Faradėjus... juo beveik nesinaudojo. Norėdamas nustatyti srovę, jis ant medinio pagrindo prisitaisė miniatiūrinį lanką, „ragavo“ srovę, naudojosi varlės lėtele...

Faradėjus išgarsėjo elektromagnetizmo tyrimais. Visus pagrindinius bandymus jis atlikdavo su „ritėmis“ — izoliuotu laidu, apvyniotu ant strypo. Tačiau tada visame pasaulyje dar nebuvo laido su izoliacija...

Ir štai apie dvidešimt metų varinio laido jis spirale apvyniojo ant medinio cilindro. Kad nesusiuktų atskiros spirales vijos, tarp jų buvo dedama plona virvė. Ši spirale buvo padengta kolenkoru, o paskui tokiu pat būdu buvo apvynas antrasis laidas.

Štai dėl ko tarybinis mokslininkas T. Kravacas sušunka: „Tenka susigėsti dėl tų reikalavimų, kuriuos mes nesiliaujame kelti šiuolaikiniams mūsų instrumentams!“

Iš tikrųjų, kiek maža tereikėjo Faradėjui, kiek tikrai prietaisų jis pats pasigamino savo bandymams! Ir ar nevertėtų mums pamokyti faradėjiško išradinumo?

AKINIAI NUO SAULĖS

Tamsūs akiniai, apsaugą akis nuo saulės, jau buvo žinomi senovės Egipte. Tais laikais jie buvo pasakiosko prabangos dalykas, prieinamas tik faraonui ir jo artimiesiems. Tutanhamono kape buvo rasti tokie akiniai su dviem tamsiais stiklais ir bronziniais rėmais, įdėti į specialų futlą.

(Mokslas ir gyvenimas)

STEFANIJA RŪKIENĖ

VERGIJOS KRYŽKELIUOSE

Gūdžiai suskambėjo stiklas, o Valerija graudžiai pravirko. Asloje pasipylusios stiklo šukės ir paveikslas skuteliai grąžino tikrovę ir visos trys persigando. Išgąsčio ir baimės pilnomis akimis apsidairė. Ačiū Dievui, kad nebuvo nė vieno rusų. Greičiausiai surinko šukes, o popierinį Staliną sudegino. Tvarka tuojau buvo atstatyta, bet vieta sienoje liko tuščia. Jasinskienė tuojau pasisiūlė atnešti kitą paveikslą, kurį ji matė pas Natašą, ir pakabinti sienoje. Vaikų lopšelio vedėja ne visus „šventųjų“ paveikslus iškabino savo įstaigoje, nes pristigė ant sienų vietos. Dėl stiklo kaip nors bus galima išsisukti. Tas įvykis pasibaigė laimingai ir niekas anos scenos nesužinojo.

Rytojaus dieną prašėmės, kad leistų mus palaidoti pirmąjį čia mirusį tremtinėlį. Neleido.

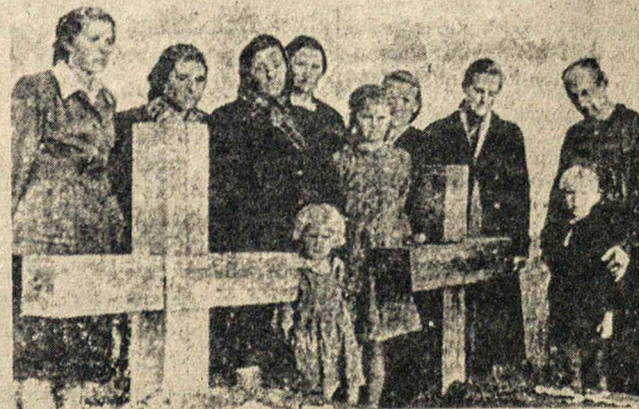
Nuėjome į darbą. Pailauna kviečius, o mes sekdamos paskui mašiną rišame. Dirbame, bet širdis verda pykčiu ir neapykantą. Pas komunistus žmoniškumo nėra trupinėlio. Nors mirčiai, kurios ir jie neišvengs, nusilenktų ir pagerbtų ankstyvą nekaltą berniuko auką. Matyti, jiems malonu, kad taiga ne tik rusų, bet ir lietuvių kaulais bus nuklota. Mano darbo varšnos susisiekiu su Julės V. Subėgame minutėlei pasitarti. Ji irgi labai pyksta, kad neleidžia laidotuves. Užkrovė mums jaučio jungą ir turime jį vilkti, net ir būtiniausiame reikalu esant negalima pasitraukti nuo mūsų raiščio saito.

Kartu su mumis dirbo ir abi Geležinytės. Dar jaunoms mergaitėms, bet ir jos murma ir balsiai reiškia apmaudą ir nepasitenkinimą:

— Tik pagalvokit, koks tų komunistų žiaurumas ir koks baisus tremtinių varžymas ir niekinimas. Neleidžia net atsivieškinti su mažuoju mūsų likimo ir ilgos kelionės draugu.

Kapai buvo čia pat. Tai gabalas balos ir krūmų, kuris buvo aptvertas spygliuota viela. Taip nepanašios į Lietuvę paliktas kapinės. Nėra laisvės, nėra pagarbos mirusiems, nereikia jiems ir ramesnės poilsio vietos. Galima buvo parinkti sausesnę vietą ir ją gražiau sutvarkyti.

S. L. Lysenko pirmininkauja kolchozui nuo pat jo įsteigimo dienos, bet nepasirinko jis ir sau padoresnės amžino poilsio vietelės. Su saule ir jis negyvens, nors priklauso „geriausiems ir geriausiui“. O gal jis tik įsakymą vykdė?

Senelis ir brolukas čia ramiai miega.

Paėmusios po sauja svetimos ir šaltos Sibiro žemės, užpylė ant savo jaunojo draugo kapo. Tebūna tau, vaikeli, lengva tolimo ir svetimo krašto žemė, tegu paslaptingas taigos ošimas tau primena mūsų tėvynės šilų amžinąją dainą. Tu esi pirmoji mūsų mažos grupelės auka Malinovkoje. Jau penkeris metus džiaugėsi Dievulio pasauliu, bet piktai žmonės ir baisi mūsų kelionė palaužė tavo dar mažytės ir silpnės

jėgas ir neleido išaugti didžiui tėvynės Lietuvos ažuolui. Išsėkis ramybėje ir lauki ten savo draugų!

Pasiėmusios su Bronė kastuvus, pradėjome pilti pirmąjį šiame kaime lietuvių kapą. Mus pavadavo Onutė su Stase, ir taip išdygo naujas Topo kapas, nes jį taip šaukdavo vietinės kaimo mergaitės.

Grįžtame visos penkios į kviečių lauką. Bronė eina šalia manęs ir ramina, kad nėra čia mūsų vaikų. Tikrai ir mums čia reikėtų juos pakasti. Tik ar jie išliko gyvi anapus frontų? Kas dabar ištars tą nuostabų ir mums teikiantį daug jėgų žodį — „gyvi“.

Nežinome, kur vyrus nuvežė. Visos rengiamės pradėti ieškojimą.

Atėjome prie mašinos ir pradėjome dirbti. Vietiniai darbininkai žiūri į mus ir nieko nesako. Jie džiaugiasi, kad galėjo pailsėti, o bėda jau yra ant ko suverst. Mes dabar šios dienos įvykio kaltininkės.

Mūsų savavališkas pasitraukimas iš darbo tyliai praėjo. Niekas mums nieko neprikėjo, lyg ir nepastebėjo.

Pavakariais atėjo į mūsų darbovietę kolchozo pirmininkas. Sustojęs prie mūsų ir apžiūrėjo darbą. Jo akys lakstė paslaptingos piktos ugnelės.

— Tai jūs esate lietuvės?

— Taip, lietuvės!

— Aha, tai lietuvės!

Laukiame, kada prasidės perkūnai trankytis, ir esame nutarusios kietai laikytis. Bet nieko jis mums daugiau nesakė, apsižvalgė po kviečių lauką ir nuėjo toliau urėdauti.

Pasirodo, sielos gėlmėje jis dar nebuvo blogas žmogus. Pirmininkas galėjo mus perduoti teisimui už pasitraukimą iš darbo, o komunistiniai teismai politinių imtinių neglosto.

Žinoma, jei taip ilgai pirmininkauja, tai moka pataikauti partijai ir sugeba tinkamai vykdyti jos užgaidas ir reikalavimus, bet šį kartą mūsų nepasmerkė. O gal nenorėjo nustoti darbo rankų?

BULVĖS

Bulvės Sibire yra pagrindinis maistas. Žmonės kasdien jas valgo ir dar savo paršuką šiušina.

Visos kolchozinių šeimos bulvėms ir daržovėms pasisodinti gauna šešiasdešimt arų žemės. Tame daržo sklypelyje jau auginti neleidžia. Jei žmonės pasisės rugių, tai galės jų be baimės prisidėti iš bendrųjų laukų ir prie jų neprikibsi. Prisivogs rugių ir susiriesdamas tvirtintis:

— Aš turėjau savo rugių pasisėjęs ir išsiauginau.

Aišku, kad labai geras pasiteisinimas, nes savo grūdai su bendruomeniniais nesipiauna ir labai gražiai sugyvena. Jie ir ne išdavikai.

Sibire bulvės sodinama visą birželio mėnesį. Paskutinis sodinimo terminas liepos pirmoji pusė. Vėliau pasodintos bulvės nespėja užaugti.

Visi kaimiečiai labai prižiūri savo daržius. Žiemą rogutėmis išveža ant dirvos turimą mėšlą. Nutirpus sniegui ir pradėjus žemei, labai rūpestingai savo darželį kastuvu sukasa. Dirba vakarais ir net naktimis, nors uodai ir negailestingai kandžioja. Dienos metu visiems reikia krutėti sovietinio dvaro laukuose. Todėl dieną savo darželį nepasirodyk. Arklių kolchozas daržams įsidirbti neduoda. Žmonės prie to jau įpratinti, tai ir neprašo.

Žemės paviršių suakėja geležiniu grėblin. Bulvės sodina kastuvu. Jei šeima didesnė ir yra daugiau darbo rankų, tai du darbininkai iškasa duobutes, trečias įmeta į jas po bulvę, o duobučių vakarais jas užverčia žemėmis.

Bulvėms sudygus ir pradėjus augti, žmonės jas labai prižiūri, ravi, gina nuo usnių ir kitų piktžolių. Daržiukui susiėmus augti, bulvės du kartą kaupia rankiniais kauptukais. Tai sunkus darbas, kurį reikia dirbti iš laukų grįžus. Todėl kolchozininkai ir stengiasi per dieną nepersidirbti.

Kastuvais, kirvis, kauptukas, grėblis ir kibiras vietiniams kaimiečiams yra svarbiausi darbo įrankiai. Kauptuką ne kiekvienas kalvis moka gerai nukalti. Pirktnių, fabrikuose gamintų kauptukų Sibire visai nemačiau. Kauptukas turi būti didelis, parankus, sunkus ir aštrus. Sunkus kauptukas darbininkui sutaupo daug jėgų. Bulvių kerai rūpestingai apkaupiami iš visų pusių. Kaupiant keras truputį išjudinamas. Tvarkingai apkauptos bulvės labai greit ir gerai auga. Iš vieno kero prikasama pusė kibiuro bulvių. Sibire augalams daug reikšmės turi saulė, kuri vasarą duoda daug šviesos ir šilumos. Naktys vasarą būna labai trumpos ir vakaro pazarėliai susilieja su ryto aušra.

Bulvienojus prieš kasant nupiauna piautuvu ir išsidžiovina karvutės pašarui. Bulvakasis prasideda rugsėjo pirmoje pusėje ir iki rugsėjo 20 d. derlių reikia nuimti. Gale rugsėjo prasideda šaltos liūtys, tuojau pradeda snigti ir greitai užsala. Visose gryčiose po grindimis yra iškasti rūšiai. Jų sienų niekas nemirija ir nepamiršta lentomis, taip ir stovi iškasta duobė. Nukasę bulves supilia į tas duobes. Ten jos apdžiūsta ir visą žiemą gerai laikosi.

Sibire bulvės matuoja kibrais. Kibirais jas ir turguje pardavinėja. Sakoma, prikasiau penkis ar aštuonis šimtus kibirų bulvių. Šeima, tiek turėdama bulvių, jau yra gerai apsirūpinusi maistu ir drąsiai laukia šaltos ir ilgos žiemos.

Kartais ir mes pasvajojame apie savo daržiuką, kuriame būtų galima išsiauginti bulvių. Kaip greitai sumažėja žmogaus reikalavimai, kaip staiga atstinka, kad nieko daugiau nereikia ir nieko nėra skanesnio, kaip iškepta ar su mėsiniukuais išvirta bulvytė.

Bulvė yra gražiausia Sibiro gėlė.

Bus daugiau

Ludwig van Beethoven

PLOKITE, DRAUGAI, KOMEDIJA PASIBAIGĖ

Prieš 200 metų Bonnoje, Vokietijoje, gimė vienas didžiausių muzikos genijų Liudvikas van Beethovenas.

Būsimojo kompozitoriaus senelis Liudvikas iš Bonną atkeliavo iš Antverpeno 1733 m. Beethovenas tėvas Johanas pasižymėjo kaip tenoras ir nemenkas girtuoklis.

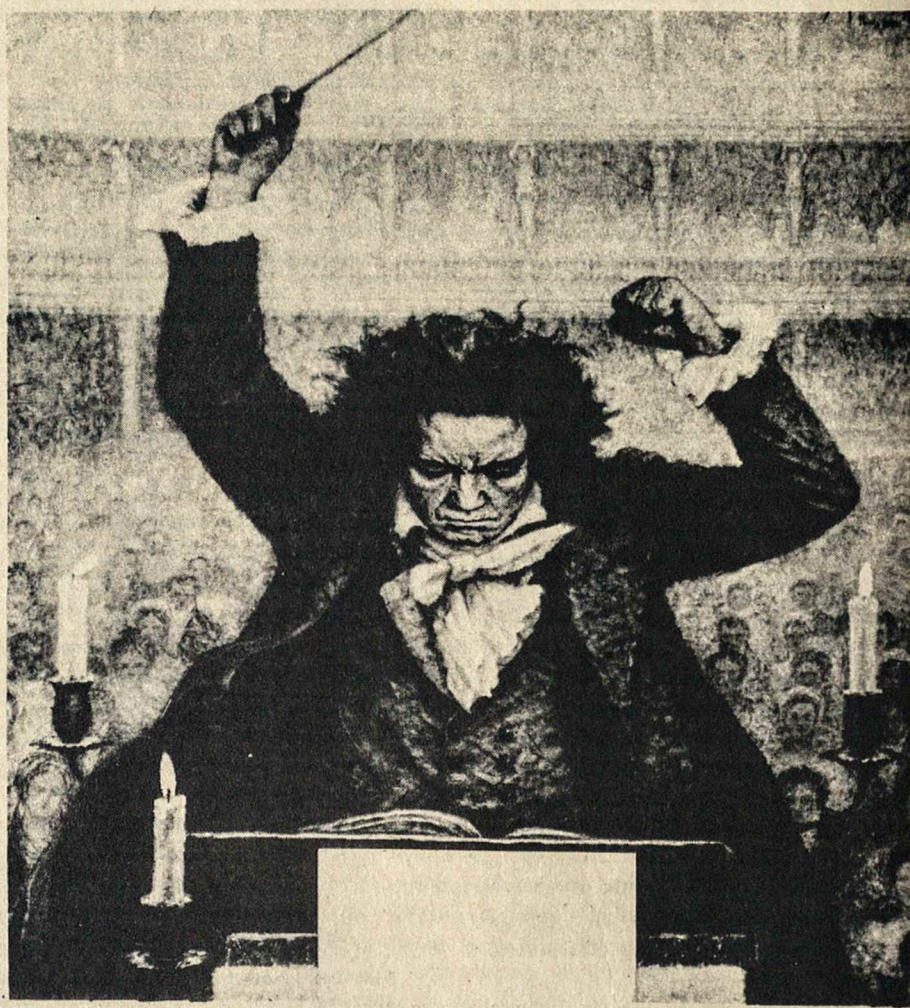
Keturių metų amžiaus Liudviką Beethoveną tėvas pradėjo mokyti groti smulką ir pianinu, bet nelabai vykusiai. Vėliau Liudviko muzikos pamokas pravedavo tėvo draugas Pfeifferis. Kartais tėvas su Pfeifferiu pasirodavo girti, prisimindavo, kad Liudvikas jau seniai nemuzikavo, išversdavo vaiką iš lovos ir mokydavo jį groti. Suaugęs Beethovenas pasakodavo, kad tos naktinės pamokos su dviem girtuokliais beveik sunaikino jo meilę muzikai...

Vėliau Beethovenas muzikos mokytoju buvo Christianas Neefe. Jis buvo ne tik geras mokytojas, bet ir tėviškas Liudviko draugas. Jo priežiūroje Beethovenas parašė savo pirmuosius kūrinius. Neefės žodžiais, "šitas jaunas genijus nusipelnė visokeriopos pagalbos. Jeigu jis vystysis taip, kaip iki šiol, jis iš tiesų pasidarys antruoju Mozartu". Tačiau jaunas Liudvikas pasidarė Beethovenu...

1795 m. Beethovenas persikėlė į Vieną, kur praleido visą savo gyvenimą. Austrijos sostinėje jis sukūrė 9 simfonijas, 32 piano sonatas, 17 styginių kvartetų ir daug kitų kūrinių. Kartais jis vaikščiodavo Vienos gatvėmis su užrašų knygele rankose ir užrašinėdavo muziką. Jis kūrė sunkiai, ilgai dirbdavo dėl kiekvienos gaidos, dėl kiekvienos muzikinės frazės.

Beethovenas kūryboje galime užtikrinti iki 15 versijų vienos muzikinės temos. Kartais viena tema skirtingais pavidalais karvojasi septyniuose atskiruose kūriniuose. Aktivaizdas tokio muzikinės temos pasikartojimo pavyzdys pastebimas, kai palygini Eroikos ir Devintosios simfonijos pabaigas.

Beethovenas savo kūryba riša klasikinę ir romantinę epochą. Jis dažnai vadinamas paskutiniojo klasiko ir pirmojo romantiku. Schopenhaueris yra pasakęs: "Beethovenas simfonijose mes girdime visus žmogaus jausmus: džiaugsmą, liūdesį, meilę, neapykantą, baimę, viltį ir t.t. Jo muzika atsiskleidžia tokia sukoncentruota jėga ir stipria valia, kad negali nesujaudinti klausytojo".

Trisdešimties metų amžiaus Beethovenas pradėjo apkursti. Jis palaipsniui pradėjo nebesidomėti aplinka, gyveno savo vidinį gyvenimą, šalinosi nuo draugų ir pažįstamų. Jo abejingumas aplinkai pasiekė tokio laipsnio, kad policija jį net įvardavo esant vaikata ir sulaikydavo...

Savo Pirmąją simfoniją Beethovenas sukūrė būdamas 30 metų amžiaus. Jis dar laikėsi klasikinės struktūros, už ką kritikai simfoniją ir pavadino "18 šimtmėsio gulbės giesmė". Su Antrąja savo simfonija jis jau atsisveikino su klasikiniu pasauliu, su Haydeno ir Mozarto tradicijomis.

Eroika — jo Trečioji simfonija — buvo nesuprasta nei draugų, nei kritikų, nes ja jis skynė visiškai naujus muzikines formas kelius. Jeigu Ketvirtoji savaip grįžo į tradicinę tėkmę, tai Penktoji Beethoveną išgarsino visame pasaulyje ir vis dar yra viena iš populiariausių simfoninės muzikos kūrinių.

"Aš medžius myliu labiau, negu žmones", kartą pasakė Beethovenas, ir iš tikrųjų jis

buvo nuoširdus gamtos mėgėjas, ką kūrybiškai išreiškė savo Pastoralėje — Šeštojoje simfonijoje. Septintąją simfoniją Romain Rollandas pavadino "ritmo orgija", o Aštuntoji vėl buvo tradiciška ir elegantiška.

Devintoji ir paskutinioji Beethovenas simfonija vis dar yra visų simfoninių koncertų programų branduolys. Beethovenas šitoje simfonijoje įvedė solistus ir chorą, panaudodamas Schillerio poemą "An die Freude".

Liudvikas van Beethovenas mirė 1826 m. Kai jį mirties patalė lankė draugai ir pažįstami, jis pamojo ranka ir ta-

LITUANISTIKOS DARBAI

Beveik neįtikėtina, kad tuo pačiu metu, kai pats seniausias mūsų kultūrinis žurnalas Aidas šauktasi SOS, kai Lituanistikos instituto suvažiavime: "Žemaičių byla Konstancos susirinkime, 1414-1418". Kaip prisimenam iš Alekos "Bažnyčios istorijos", tai buvo laikmetis, kai Italijoje užderėjo pažymėtinai gausiai popiežių. Gidžiūnas palieka nuošalę bažnytinis kivičius, aiškindamas tik, kodėl ir kaip lietuviai ten atsirado. Skaitytojas ras jo studijėlę įdomių smulkmenų, atkuriančių to "cirko" nuotakas. Ordino delegacija atbūdusi dešimčia padvadi, kai tuo tarpu lietuviams-lenkams prireikė 500-700 arklų gurguolės. Tiek viena, tiek

išsore, tai neefektingo viršelio, sakytumėm, net gero, kai pavargusio archajinio viršelio 180 psl. smulkaus formato sąsiuvinys. Leidėjų pasirašo Jonas Balys, 9307 Chanute Drive, Bethesda, Maryland, 20014. Paties instituto valdybą sudaro: pirm. V. Maciūnas, vicepirm. Aleksandras Plateris ir sekr. Antanas Vaičiulaitis. Nėra nurodyta, kaip dažnai manoma leidybą leisti. Atskiro numerio kaina 2.50 dol. Tenka spėlioti, kad esama metrašio, ar, panašiai kaip Metmenys, nereguliariai išeinančio žurnalo.

Iš visa ko matyti, kad juo bandoma pasiekti ir kitataučius. Visų pirma, net du straipsniai anglų kalba. Antra, prie lietuviškai rašytų straipsnių pridėamos santraukos anglų kalba ir kai kada vokiečių kalbomis. Žinoma, pavadinimas sakyty, kad dėmesys skiriamas išimtinai lituanistikai, bet labai panašaus pobūdžio straipsniai iki šiol lengvai rasdavo prieigą ar tai Aidu, ar Varpo, ar Lituanus skiltyse, pagaliau net Draugo kultūriniam priede. Tai, žinoma, ne priekaištas. Lituanistikos darbams linkėtina gero vėjo, nes iš vieno numerio sunku dar pramatyti jo būsimą raidą. Turint noro ir lėšų, ga-

rė: "Paudite, amici, comedia finita est", kas lietuviškai būtų: "Paplokite, draugai, komedija pasibaigė"...

Rimas B. Keturka

lima ilgainiui susirasiti visai įdomią formulę.

Viktoras Gidžiūnas talkininkauja žurnalui savo pasakaitos tekstą, skaitytu 1967 m. Lituanistikos instituto suvažiavime: "Žemaičių byla Konstancos susirinkime, 1414-1418". Kaip prisimenam iš Alekos "Bažnyčios istorijos", tai buvo laikmetis, kai Italijoje užderėjo pažymėtinai gausiai popiežių. Gidžiūnas palieka nuošalę bažnytinis kivičius, aiškindamas tik, kodėl ir kaip lietuviai ten atsirado. Skaitytojas ras jo studijėlę įdomių smulkmenų, atkuriančių to "cirko" nuotakas. Ordino delegacija atbūdusi dešimčia padvadi, kai tuo tarpu lietuviams-lenkams prireikė 500-700 arklų gurguolės. Tiek viena, tiek

Povilo Reklaičio straipsnis — "Rytinei Europai tirti dokumentacijos ir informacijos centrai Vokietijos Feder. Respublikoj. Jų reikšmė lituanistikai" — daugiau informacinio pobūdžio. Išvadoje sakoma: "Pastebėti turime institucijų gausumą, decentralizaciją, specializaciją ir dalinį smulkumą". Apžvalga kruopščiai surinkta, bet skaitytoju kietai sužinoti, ko verti visi tie centrai ir kokių ryšių su jais palaiko Čikagos Lituanistinis institutas. Montrealio Krivulė, sakysim, bardė užmegsti rytį su kai kuriais užsienio lituanistikos tyrinėtojais. Tada ne taip miglotai praskambėtų toks sakinielis: "Atėitis parodys, iki kokio laipsnio Buddenslegas virto komunistinės propagandos įrankiu"...

Dr. Jono Balio straipsnis spausdinamas angliskai: "Folklore research in the Baltic Countries, Especially Lithuania, in the Soviet Pe-

riod". Tai vėl atspaudas pasakaitos, skaitytos Baltų studijų konferencijoje 1968 m. Šešių su puse puslapių rašinėlyje autorius sunkiai galėjo išsami aptarti krašto tyros bei tautosakos leidinius. Bet, nežiūrint to, skaitytoją stebina pernelyg kategoriškas, kaip kirviu nukirstas, daugelio darbų atmetimas. Mažų mažiausiai reikėjo, spausdinant straipsnį žurnale, apvalyti jį nuo "dulkų gumulų" nekažkaip besiderinančių prie akademino lygio spaudos: "The leader of the Folklore Sector is Ambraziejus Jonynas. Probably he is a good Communist, but, judging from his printed articles, certainly a poor folklorist".

Mūsų manymu, tokie dalykai ne lietuviui skaitytoju kiet pat svarbūs, kaip kad sužinot, ar Balio bobutė važinėja dviračiu...

Straipsnis, kurį vertėjo išversti į anglų kalbą, išspausdintas lietuviškai, nepasirūpinant net santrauka. Tai Kazio Škirpos atsiminimų pluoštelis, pasakojantis apie Lietuvių aktyvistų fronto veiklą prieš prasidedant vokiečių-rusų karui. Redakcijos nuomone, tai "dokumentinė medžiaga naujausia mūsų istorijai". Tų atsiminimų rėmuose telpa ir Lietuvos pasiuntinio memorandumas Reicho vyriausybei, liečiantis Lietuvos valstybinės nepriklausomybės atstatymą.

Korpusinių straipsnių seriją užbaigia J. Balio paruoštos Pabaltijo bibliografijų bibliografijos pirmoji dalis: "Bibliography of Baltic Bibliographies".

Nebūtina sutikti su rašančiojo nuomone, bet paprastai žurnaluose įdomiausia dalį sudaro petitu spausdinami straipsniai. Tokios knygu recenzijų skilties esama ir Lituanistikos darbų sąsiuvinyje. D. Krivickas aptaria "Lietuvos istoriją angliškai". Aug. Raginis — "Literatūros pradalys" VI tomas. Šiuokart Raginis pasirodo daug kietesnis kritikas, negu paprastai, ir tai maloni staigmena. Ypač jautri, išvalgi atrodė J. Gimbuto recenzija apie Lietuvoj išėjusį "Lietuvių liaudies architektūros" dvitomį.

Vytautas A. Jonynas

JONAS MIKELINSKAS

MILŽINAS

Į komandiruotę Eugenijus Agrastas išvažiavo, susipykęs su žmona dėl pinigų, o dukteriai, kuri mėgsta, kada reikia ar nereikia, palįsti jam po apslauto skvernu, ir žiaiai pasakė:

— Ir tu dar čia vis limpi kaip gumiarabikas. Sėdėdamas apytūčiame traukinyje, visą kelią kurstė pyktį: prisiminė aibę neteisybų, didesnių ir mažesnių skriaudų ir nuosirdžiai stebėjosi, kaip iki šiol buvo toks geras ir kantrus. Nemoku uždirbti pinigų! Tik pagalvoti! Valstybės kontrolierius... naujas butas, dulkasiurbis, baldai, seklia... septyni šimtai taupomojoje kasoje... Ir dar negana! Gal turu pradėti falšyti pinigus leisti! Kai ir ko jai trūksta! Mašinos! Žinoma, „Volgos“... Betgi suprask, brangioji, kad nuosavomis mašinomis skreido tik sukčiai arba karjeristai...

Viešbuty vietoje neatsirado, ir lyg tyčia dar prakturo dangus. Sniegas byrėjo farsai miltai, visur buvo balta, o tame minkštame baltume namų langai atrodė ir retos žarijos pelenuose, kurios pamažu blėsta ir gęsta, užleisdamos vietą šalčiui, ir nerimui.

Nusprendė susirasti kokią nors valgyklėlę, ko nors užkąsti, o paskui patraukti į geležinkelio stotį ir tenai palaukti ryto. Sulaikė šilti restorano langai.

Užsuko.

Prisistatė balta pūkinė kepurė moteris ir pasisakė čia užėjusi pažūrėti apelsinų. Mat, susirgęs vaikas, jau trečią parą karščiavo, nieko nedėdęs į burną, o apelsinai esą toks daiktas, kurį bet kada prilyti bet kokia žirnis. Ji kalbėjo, truputį varžydama, diskretiškai šypsodama ir reikaržiškai krėstelėdama kaprono tinkliu su vieninteliu pieno buteliu. Jis žūrėjo į blizgančią nuo šilumos sniego jos pūkinę kepurę, trumpai atsakinėjo į klausimus ir niekaip negalėjo prisiminti, iš kur toji kukli moteris jį pažįsta. Vienu metu pabudo paklausti, bet pabūdo visokių patikslinimų ir skaudžių detalių, kurios nukreiptų mintis nuo žūnijos nuotaikos ir verstų dar kažką tikėtis ir vėliau nusivilti. Ir vis dėlto, kai moteris apsidejevo, kad apelsinai kažkur paslėpti dingę, jis ir pats nepajuto, kaip prasišėrė neradęs nakvynės. Ir keista, kad ji beveik nudžugo ir tarė:

— Tuoj sugalvosim, tuoj sugalvosim... Ar sutiktum lopšely!

— Lopšely! — išpūtė jis akis.

— Ne, neišsigąsk. Matai, ten lopšelis ir darželis kartu. Vieną lovą turim ir didelę.

— Hm.

— Eime.

Jiedu išlinko į baltą ir gilią gatvę, kur tyliai per storas duknas brido reiki žmonės, o sniegas vis krito ir krito, užklodamas juos drėgnomis marškomis. Kur-nekur blausiai spingsėjo rausvi žibintai, namų langai, ir atrodė, kad balsas tučiuojau užgesų, jei žmogus suriktų šitoje minkštoje naktinė.

Sustojo prie farsaus pusnyuose paskendusio namo ir beveik kartu sutręsėjo kojomis. Paskui ta moteris, kurios vardo ir pavardės jis vis dar negalėjo prisiminti, atrakino duris.

— Darželis!

— Ir lopšelis.

— Čia dirbati!

— Čia.

Moteris vikriai paklojo mėlyną geležinę lovą. Šitas guolis, baltas ir purus, tarp mažyčių kėdelių, stalių ir didelių žaislų kažkodėl Eugenijui priminė taltųjų kraštų mešką, apsupatį meškukų.

Balgusi savo nesudėtingą darbą, moteris pakėlė nuo palangės kaprono tinklį su vieninteliu pieno buteliu ir kalnai pažvelgė jam į akis.

— Vaikučiai pradeda rinktis nuo aštuonių, bet jūs galite užsirašinti duris. Jie apsiels ir be šito kambario. Jai išėjus, Eugenijus Agrastas perkratė mintyse visas mokslo drauges, pažįstamas ir bendradarbes, bet neištro nė vienas veidas, kuris bent kiek būtų panašus į šią liūdnią pavargusį veidą. Kodėl ji nekviestė pas save! Neturi kūrį Girtuoklis vyras! A... namuose — ilgonis.

Atsisėdo ant lovos ir įsižiūrėjo į priežals stovinčią la-gaminą, kur buvo dar gražiai užsilikusi turistinėje kelionėje aplankyto miesto etiketė. Tiksliau pasakius, ten buvo tik viešbutis su senovišku bokšteliu, įsibėdusiu į vaizdai mėlyną dangų. Paskui žvilgsnis nukreipė į snieguotus batų ir užsivėrė. Kad nesuradu, kur nukruti patalynę, pasijuto balsai didelis ir sunkus tarp žitų mišiatilinių daiktų. O dar vėliau pagalvojo, kad netrukus į šią kambarį pradės rinktis maži žmogeliai, ku-

rie, užvertę aukštin savo mikroskopines galvas, stengsis įžiūrėti, kas per milžinas įsibrovė į jų ramią karalystę. Ir iš anksto jam buvo nesmagu dėl šitų nykštukų didelio nustebimo ir savojo nekuklumo.

Ilgai nėjo gulit, o kai kelionė, negeros mintys ir spengianti tylą privėlė, labai atsargiai nusirėgė į ilgal galvoje, kur sudėti rūbus. Pasirinko mažą ir trapų siūlą, o paskui jo pagalio. Tuomet apvertė lagaminą ir drabužiais užklojo svetimo miesto viešbutį su smailiu bokšteliu.

Užgesino žviesą ir atsargiai atsigulė. Tačiau tas šlykštus didumo pojūtis nedingo ir lovoje. Bijoją pajudinti rankas ir kojas, kad ko nesutraiškų, nenuspaušų ar neuždusintų, ir net negalėjo ramiai galvoti apie pasilikusius už neaiškios sienos žmones ir daiktus taip, kad jį netaptų balsiai mažais ir nereikšmingais.

Vartėsi balzganioje tyloje ir nežinojo, kur tikroji rankų, kojų, galvos ir širdies vieta. Viskas susikaupė į vieną daiktą ir vis dar grėsmingai augo, didėjo. Tik ausyse kažkas įkyriai krapštinėjosi, spurdėjo, farsai stengdamasis iš ten ištrūkti. Kas per idiotiškas jausmas! Reikėjo jam čia atvykti ir sutikti tą nepažįstamą moterį su pūkinė kepuraitė ir tuo kaprono tinkliu!

Veik nepastebimai pasitraukė neaiškios kambario sienos, ir iš visų pusių prigūžėjo mažyčių žmogelių. Jie bėgiojo, dūko, šėlo. Sukosi raudona karusėle, raižėjos kopėčiomis, nuo aukštų tramplynų šokinėjo į smėlio dėžes. Zarstė pelenus, svaidėsi akmenėliais, statė smėlio pilis. Ir važinėjo žaliais sunkvežimiais, plaukiojo sidabriniais garlaiviais, skraidė žydrais lėktuvais. O jis gulėjo ir troško tik vieno, kad nykštukai surastų jį. Gal būtų, net užsiropšų ant jo nugaros, aukščiausioje kalnagūbrio vietoje supiltų aukštą milžinkapi ir paskui triukšmingai stebėtųsi neatsistebėtų savo išmone, o jis drybsotų kambarį ir bijotų pakurtėti, kad nesutrikdytų šito nykštukų džiaugsmo. Tačiau žmogeliukams jis visai nerūpėjo, ir niekas nesirūpino prie jo, nepatogiai suknibustu vidury knibzdancio lauko.

Pabudo staiga ir tuo savo pabudimu išgąsdino pats save ir veik visus mažylius, kurių iš pradžių nepažino. Tikiai gerai įsižiūrėjęs, prisiminė, kad, eidamas gulit, visai pamiršo užrakinti duris.

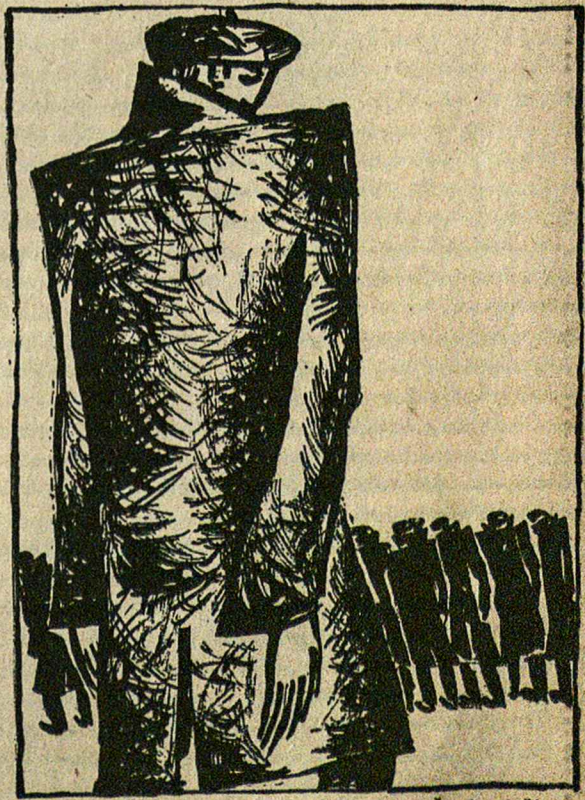
Vaikų prisirinko pilnas kambarys, ir jie be žado stebėjo šią didelį nepažįstamą vyrą, gulintį didelėje geležinėje lovoje. Jis pamiršo visus žodžius, kuriuos galėjo pasakyti, ir norėjo tučiuojau keltis, bet nežinojo ir neapsisprendė, ar verta pasirodyti šitų mažų pilietų akivaizdoje su vienas apatiniais. Paskui išvydo ant grindų išdriakytus savo drabužius, atidengtą svetimo krašto viešbutį smailiu bokšteliu ir keletą putlių rankelių, kurios knibinėjo etiketę ir lagaminą užraktus.

Kai tardury atstijojo didelė balta moteris, Eugenijus Agrastas beveik apsidžiaugė, kad atėjo galas šitai kan-kinančiai nežiniui. Jis net nusistypėjo ir, gėdingai spausdamas pasmakręję atkildodė kraštą, pasakė:

— Labas rytas.

— Ko jūs čia dabar, vaikučiai!... — skėstelėjo ji ramomis, tartum norėdama visus suimti glėbini ir išnešti laukan. — Labas.

Iš tikro nepažįstamoji balta moteris ėmėsi energingai veikti. Įbėgo į kambarį ir pliaukštelėjo delnais, tarsi tie mažieji berniukai ir mergytės būtų viščiukai arba žvirblukai, o ne didelių žmonių vaikai.

Alg. Švažo piešinys

Nepalenkto jaunimo dienos

ISPŪDŽIAI IŠ DAINŲ ŠVENTĖS VILNIUJE

"Atėina gentai ir vėl išnyksta, atėjo Leninas visiems laikams" — tokie ir panašūs šūktai pasitiko turistą iš užsienio, kuomet jis užklydo į tėvynę po 26 metų liepos antroje pusėje. Svečiai iš tolimos Amerikos tokie lozungai atrodė labai neįprasti, tačiau vietinis gyventojas prie to jau spėjo priprasti. Lenino vardas ir jo paveikslų šešėliai šio turistą nepiktino: jis tik svajojo, kad būtų gera pakvėpuoti laisvesnio oro tvaiku ir kad būtų ne pro šalį ant nugaros užšvilkti kiek geresnės kokybės ir mandresnio sukirpimo švarką.

Nežiūrint tų visų genijų ir negenijų sukeltų nepriteklių, Lietuvos gyventojas buvo išdidus ir savimi patikinčias. Jis turėjo teisę didžiulis, nes tris dienas iš eilės Vilnius buvo jaunimo sukuryje, kuris tėvynėje gyvenančio lietuvių veide žiebė pasitenkinimą ir savimi patikėjimą.

Iš tiesų, kuomet jaunimas dar sugėba dešimtimis tūkstančių į vieną vietą suvažiuoti, kuomet jis šoka ir dainuoja lietuviškai, kuomet savyje tik lietuvių kalba naudojama, jis dar ilgai nemirs. Tai ir buvo pats pagrindinis ženklas, kuris būrė ir tautietį iš užsienio, kuriam tie vaizdai ne vieną asarą spaudė. Čia ir kilo mintis, kad jeigu kur nors lietuvių išsilaikys, tai ta vieta bus Lietuva. Lietuvos jaunimas bus dar atsparesnis, kuomet daugiau išsivys ten nuvažiuos ir jam nuvės dalelę Vakarų pasaulio, kurį pamatyti kiekvienas Lietuvos gyventojas nori, bet tik retas tegali prisiskverbti pro sunkią uždangą.

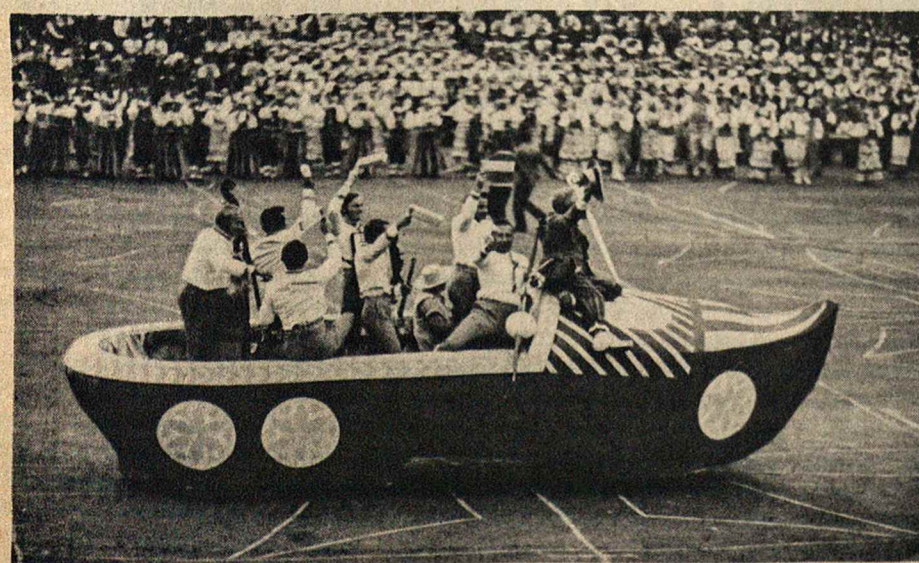
Sakoma, jog liaudies ansamblių pasirodymų vakaras, dainų ir tautinių šokių šventės kainavo apie 30 milijonų

rublių. Tačiau visa kas buvo atsieta paliko neišdildomą ispūdį. Net ir tokioje turtinangoje Amerikoje, kur lėšų ir idėjų netrūksta, nieko panašaus nėra tekę matyti. Ir visa tai parodė broliai lietuviai, kai kurie iš jų net įvairiai pravardžiuojami. Jie sukauptė didelius dvasinius turčius, subūrė šimtą tūkstančių minia, sudarė progą pagyventi pakilioje lietuviškoje nuotaikoje. Tomis dienomis nebuvo nė vieno lietuvių, negalėjusio atvykti į Vilnių, kuris nesėdėjo prie televizijos aparato tolimame miestelyje. Sakoma, jog tomis dienomis šoko ir dainavo visa Lietuva.

Net ir lietus nepajėgė sutrukdyti šventiškos nuotaikos. Pirmąjį vakarą, kuomet turėjo įvykti liaudies ansamblių pasirodymas, stiprokai lijo visą dieną. Tačiau ant aukštų kalnų Kalnų parke tuo tikie publikos, kiek tik tilpo. Gerai, kai programą pradėjus, nustojo lyti. Nors žiūrovų kojos klimpo į kalnų papėdes, programą sekti buvo galima. Sekančią dieną vaizdas buvo priešingas: visą popietę buvo puikus oras ir publika galėjo stebėti didingą parodą Vilniaus gatvėse. Kuomet parados dalyviai suėjo į Vingio parką, o trimtuotojai paskelbė programos pradžią, ir iš 18 tūkstančių dainininkų krūtinų pasklido dainos garsai, ėmė kristi gana stipras lietus, kuris su mažomis pertraukomis krito visą vakarą. Kiek geriau sekėsi trečiąją dieną, kuomet vyko tautinių šokių pasirodymas Žalgirio stadione. Čia programa buvo duota 2 kartus, nes stadionas talpina tik po 22 tūkst. žiūrovų, ir bilietai į abu seansus buvo išparduoti prieš kelias savaites.

Smalnininkėčiai žygiuoja Vilniaus dainų šventės metu. E. Šulatičio nuotr.

E. Šulatičio nuotraukoje: kalmo kapela klumpėje...

Visose šiose programose daugumas dalyvių buvo mieli lietuvių širdžiai, nors vienas kitas dalykas gal ir netaip jau maloniai nuteikė. Tačiau duoklę juk reikia atiduoti ir nebūtinai iš meilės kokiems nors stabui.

Per 16 tėvynėje praleistų dienų daug ko buvo galima pamatyti ir išgirsti. Nevysi girdėti balsai bei pamatyti reginiai buvo mieli akiai bei širdžiai. Bet bendra nuotaika gera — buvo galima pajusti, kad Lietuva dar gyva, kad jaunimas ten nepalenkta svetimoms idėjoms, kad jis ilgisi mūsų...

Edvardas Šulaitis

KALBA

Mūsų pokalbiuose išgirstame ir spaudoje pasiskaitome šitokių sakinių:

Tėvai išvažiavo, o vaikus paliko vienus namuose. Tėtėnas buvo paguldytas į ligoninę, bet šiuo metu jau grįžęs ir gydomsi namuose. Tasai žmogus sunkiai visą dieną dirba ir labai pavargęs pareina namus. Jonienė pietus namie pasigamina, neina į valgyklą.

Viena šviesi moteris, didesnę dalį savo amžiaus praleidusi miestuose, aplankė pažįstamą kaimietę, pamatė pas ją namų darbo gražią staltiesę ir ėmė gėrėtis. Kaimietė išėmė iš stalčiaus ir daugiau gražių audinių. Pirmoji žiūri, grožisi ir sako: "Tai vis namuose ausiti?" "Ne", atsakė kaimietė: "staklėse".

ANKSTYVA rytą išsoko žmogus į kiemą. Zengė žingsnį nuo priebučio ir ne savo balsu suriko:

— Gelbėkit! Skęstul! Į šauksmą atsakė visa šeima. Kaimynams, kuriuos prikėlė iš saldaus apyaušrio miego kupini siaubo balsai, kelią į Lepšekevičių sodybą pastojio vanduo.

Rytą, kai prašvito, Vladas Lepšekevičius suskaičiavo savo vaikus ir išsirušė į žvalgybą. Netrukus jis pajuto, kad atsidūrė Robinsono kalnyje: aplink sodybą teluškavo rudo vandens marios. Du mėnesius, nusivėjęs batus ir pasiraityjęs kelnės, brisavo V. Lepšekevičius į sausumą ieškoti, kas jį su šeima išgelbėtų nuo potvynio. Kalnininką jis pats surado. Žmogų nusikraudė ne gamtos stichija, o statybininkai. Ruošdami pamatus pastatui, jie užkimo kanalizacijos vamzdžius. O kai visi nešvarumai, susidūrę su kliūtimis, susikauptė kanalizacijos šulinyje, kažkieno gudri galva sumanė perpumpuoti juos į V. Lepšekevičiaus kiemą. Šulinį, tvartuką, net priebučio laiptelius užgrobė atgavę laisvę nešvarumai.

Du mėnesius žmogus mynė Telšių rajono ir miesto vykdomųjų komitetų slenkščius. Jam žadėjo viską su tvarkyti ir nieko nedarė. Per tą laiką dar kelis kartus nešvarumai galingų siurblių pagalba iš perpildyto kanalizacijos šulinio keliavo į jo kiemą. Nebeįskentė žmogus tokios kaimynystės ir paršė į redakciją. Dar penkis mėnesius Telšių rajono vykdomasis komitetas ruošė atsakymą ir pagaliau atsiliepė:

„1965 m. gegužės 20 d. Jūsų 1965 m. sausio 12 d. raštą.

Telšių rajono DŽD tarybos vykdomasis komitetas praneša, kad pil. Lepšekevičiaus laiške nurodyti trūkumai yra dalinai pašalinę. Statybos valdyba patvirtė vandens nuleidimą ir Lepšekevičiaus namas nebėra apsemtas. Galutinai šios vietos tvarkymo darbai bus užbaigti š. m. II ketvirtįje.

V. KISKIS
Telšių rajono Darbo žmonių deputatų tarybos vykdomojo komiteto pirmininkas.

Nors ir ilgai lašė pirmininkas, nors beveik penkių mė-

Ta kaimietė buvo vos prasišvietusi moteris, o kaip gyvai nujautė savo kalbą. Tie audimai ne namuose austi, bet staklėse. Jiene pirktiniai, ne pabrūkinti, bet namų darbo, rankų darbo, namie austi.

Dabar pasitaisykim ir anuos klaidinguosius sakinius:

Tėvai išvažiavo, o vaikus paliko namie. Tėtėnas... šiuo metu jau... gydomsi namie. Tasai žmogus... labai pavargęs pareina namo. Jonienė pietus namie pasigamina...

Taigi reikia skirti, kas yra namie ir namuose. Einu į namus — į bet kokius namus, kad ir svetimus, kad ir į kokią daržinę. Einu namo — einu į savo buveinę, į savo sodybą, į savo butą. Sėdi, guli, gyda, ką nors veikiu namie, nuolatiniame savo buveinėje, ne betkokiuose namuose. Žodis namo ir namie — priešveiksmai, namuose — daiktavardis.

A. G. GS.

SENUJŲ PINIGŲ PARODA

Vilniaus Gedimino kalno papėdėje esančiame istorijos-etnografijos muziejuje atidaryta senųjų Lietuvos pinigų paroda.

Pirmieji žinomi Lietuvos pinigai buvo pailgi, lazdelių formos sidabro gabalai. Smulkesniems atsiskaitymams buvo ka-pojamos jų dalys, kas jiems ir suteikė "kapos" vardą. Be šitų pinigų, parodoje rodomi kitokie Lietuvoje vartoti pinigai: Krokuvos dinarai, Jogailos trenarai, kryžiuočių ordino monetos, Algirdo, Kęstučio, Vytauto pinigai ir kt. Parodoje yra daugiau kaip 200 eksponatų.

MIRĖ GEOGRAFAS P. ŠINKŪNAS

Peliksas Šinkūnas, senosios kartos pedagogas ir geografas, mirė Lietuvoje liepos 30 d.

Jis gimęs 1891 m. Iciūnų kaime, Kupiškio valsčiu. Velionis nuo 1923 m. gyveno Kaune. Jis buvo vienu pačiu pirmųjų mokyklinės geografijos kūrėjų bei vystytojų. Vidurinės mokyklos

FELJETONAS

PENKERIŲ METŲ PAŽADAI IR MAZUTAS

nesių jam prireikė, kad patvirtintų kelias eilutes, bet atsakymą atsiuntė konkretų, dalykišką. Gaila tik, kad ne užsiminė apie potvynio kaltininkus ir kaip jų nuopelnai buvo įvertinti. Tai atleistina: penki mėnesiai — nemažas laiko tarpas, galima visai užmiršti kaltininkų pavardes. Redakcija patikėjo dalykiškam pirminko žodžiui, antrasis ketvirtis jau buvo įpusėjęs, ir mes buvome įsitikinę, kad Lepšekevičiaus šeima jau susisieks su sausuma, nealsuos kanalizacijos tvaiku.

Prabėgo penkeri metai. Ir vėl laiškas. Pažįstamas autorius, labai girdėta istorija: „Ka prieš penkerius metus žadėjo — nieko nedarė iki šiuo dienos. Mano padėtis ne kiek pagerėjo, netgi dvigubai pablogėjo. Vanduo apėmė pusę trobės, ant vandens paviršiaus — sluoksnis mazuto, mazutą likvidavo šulinį. Vandeniui neįmanoma puse kilometro... Aš praradau tikėjimą savaisiais darbo žmonių valdžios atstovais, nes jie tik žada, o nieko nedarė“.

O mes piktinomės, kad žmogus du mėnesius vaikščiojo teisybės, kad rajono vykdomasis komitetas penkis mėnesius neprisiruošė parodyti atsakymą! Juk tai — vilkinimo rekordas, penkeri metai, broličiai, klasiškas vilkinimo ir tvčiojimosi iš žmogaus pavyzdys!

Blanki ir skurdi atrodo prieš šią istoriją ir garsiojo Robinsono nelaimė. Robinsoną audra išmetė į negyvenamą salą, likimas suvedė su žmogėdromis ir Penktadieniu. Atsiskyrėlio išmintis, protas, drąsa ir sumanumas įveikė visas negandas, ir Robinsonas gyvas, sveikas išbėdo iš visų nelaimių. Atsidūrė jis Lepšekevičiaus vietoje — kruvinomis asaromis verkė: mazuto ir srutų nei atsi-

AL. GIMANTO SKILTIS

KOPLYČIA, VATIKANAS IR SOVIETAİ

Liepos pabaigoje teko lankytis Chicagoje. Nežiūrint vasaros karščio ir atostogų metų, visvien buvo proga susitikti su eile tautiečių, pasikalbėti vienomis ar kitomis visiems rūpimomis temomis.

Gražus būrys chigagicčių kaitik grįžo iš lietuviškosios kopyčios šventinimo iškilmų

Lietuvaitė su didele dūda Vilniuje. E. Šulatičio nuotr.

Lietuvoje ilgą laiką naudojosi Šinkūno parašytais geografijos pradžios mokykloms autorium.

Velionis pirmosios bolševikų okupacijos metu ir po 1944 m. dėstė geografiją Vilniaus universitete ir Vilniaus Pedagoginiame institute. Bedėstydamas jis ir vėl paruošė kelis geografijos vadovėlius vid. mokykloms. Be to, Šinkūnas yra išvertęs eilę knygų iš rusų kalbos, rašęs žurnaluose ir dirbęs mokytojų prof. sąjungų veikloje Kaune.

UŽSIENIŲ LIETUVIAI VILNIUJE

Vilniaus kompozitorių rūmuose liepos 21 d. lankėsi vadinamųjų pažangųjų JAV lietuvių choras Aidas, vadovaujamas M. Stensler. Pobūvyje dalyvavo ir Montreale lietuvė P. Kisieliene, be to, solistė B. Gailiūtė-Spiess ir J. Smolskytė iš Belgijos.

tvarkytų savo aplinką (į jį, tarp kitko, įeina ir apsemta Lepšekevičiaus sodyba), nubauti kiekvienas po... 10 rublių...

— O Lepšekevičius? — nedrąsiai teiraujuosi. — Jo namie devyni žmonės gyvena. Be vandens, apsemti mazutu ir srutomis... Jiems nuo tų trisdešimties rublių nei šilta, nei šalta.

— Užtikrinu. — sverbiai sako pirmininkas. — Užtikrinu, kad po poros dienų viskas bus sutvarkyta!

Nepadarus tvarkos per penkerius metus, vargu ar galima ją įvesti per porą dienų. Bet miesto vykdomojo komiteto pirmininkas žodis — ne tušti pažadai. Ir aš su tam tikromis išlygomis tikiu juo. O Lepšekevičius per penkerius metus visišku pesimistu tapo. Kai aš pranešau jam pirmininkės pažadą, žmogus tik bevilniškai ranka numoja ir graudžiai žiūri į pašvinkusias bangas, kurios tingiai laišo priebučio laiptelius.

Užsikrėtęs Lepšekevičiaus pesimizmu, aš jau nelabai betikėjau S. Baltrukenės pažadui. Ir, užuot nuvažiuojęs įsitikinti jos žodžio tvirtumą po trijų dienų, pasirodė Telšių miesto Pramonės gatvės namo Nr. 10 kieme lygiai po mėnesio...

Tamsiai rudas su mazuto ratilais vanduo tingiai tvyruoja kieme, kažką marmėdams tekejo į šulinį, atsainiai laizė bebaigianti susmuktą ūkinį pastatą ir smalsiai lytėio dvokiančias bangas liežuveliais priebučio laiptelius, ketindamas viena gražia diena išsukti į gyvenamojo namo vidų. Šalia stovinčios cisternos verkšleno dėl savo šeimininku neįtikėtinu juodomis mazuto asaromis, ir jos tamsiais upeliais tekejo į Lepšekevičių sodybos kiemą bei į dirbluvių rūsi. O prie kanalizacijos šulinio dalykškalį pūksėjo galingas siurblys, varčdamas srutų perteklių į sodybą.

Ir aš tasvok pagalvoju: kiek dar metu prireiks tam, kad Telšių rajono ir miesto vadovai nagaliau išsėstų savo prieš penkerius metus duota ir V. Kiskio parašu patvirtintą pažadą?

E. ULDUKIS
„Tiesos“ koresp.

Romoje, tad netektų stebėtis, kad dažna pokalbių tema kaip tik ir sukosi apie tą įvykį.

Nuomonės, kaip ir paprastai, skyrėsi. Vieniems atrodė, kad ten viskas buvo atlikta iki pačių smulkmenų, vadinasi, gerai, kiti galvojo, kad tik — patenkinamai. Vieniems atrodė, kad kopyčios meninis išplanavimas ir išpildymas be jokių priekaištų, kitiems — tarsi perkrauta, neišlaikyta visuma. Tie, kurie norėtų pasikliauti "gandais", gautais iš "patikimų šaltinių", tikėjo, kad V. K. Jonynas turėjo suvaržytas rankas ir negalėjo visiškai atidengti savo meninių genijų.

Dar kitiems užkliuvo tas kankinių kopyčios vardas, kuris, esą, plačiai naudojamas vien tik savyjų tarpe, o svetimųjų tarpe dingo. Buvo asmenų, kuriems nelabai patikėtos ir popiežiaus ta proga tartasis žodis lietuviams. Atrodo, kad buvo mūsiškių tarpe tokių, kurie tikėjosi, kad Paulius VI ta proga prabilęs ir lietuvių tiesiogiai, nedviprasmiškai šauks į naują kryžiaus karą, arba, blogesniu atveju, bent jau primins pasauliui Lietuvos padėtį okupacinės sąlygose ir jos tikinčiųjų kančias bei visas tas kliūtis, su kuriomis kasdien ten susiduria lietuviai vyskupai, kunigai, tikintieji.

To visų popiežiaus kalboje nebuvo. Tad dabar jau ir bandoma savyjų tarpe visa tai interpretuoti, ką nors pakalinti, stebėtis. Tuo tarpu, tų pačių piligrimų, kurie turėjo progos apbendrauti su vietiniais Romos lietuviais, nuomone, yra gana aišku, kad Vatikanas, nežiūrint visų savo simpatijų ir užuojautos, reiškiama lietuvių tautai, turi prisilaikyti tam tikros diplomatijos normų, teorint ne ko nors kito, kaip tik nepabloginti Lietuvos tikinčiųjų padėties, gal net jiems padėti, bent jau ta prasme, kad nebūtų uždaroma daugiau bažnyčių, kad būtų galimybė ten išiešti bent vieną kitą būtinai reikalingą maldyną, kad nebūtų mažinamas jau ir dabar skandalingai ribotas vietų skaičius vienintelėje kunigų seminarijoje ir t.t.

Sakoma, kad lygia greta ir Vatikano lietuviškoji valandėlė dabar jau pavirto "sausu", grynai religinio turinio radio laida, kurios trukdyti sovietams ne neapsimoka.

Iš Romos tautiečiai atsivežė žinių, kad ir lietuviškosios šv. Kazimiero kolegijos reikalai nėra jau taip visu loo nuoš. užtikrinti, kaip iš šalies galėtų atrodyti. Maskviniai šaltiniai, pasiekę atatinamus kontaktus Vatikane, vis primena, girdi, kokia čia lietuviška katalikiška įstaiga pas jus veikia. Tokia turėtų priklausyti ne kam kitam, bet Lietuvos katalikų bažnyčiai, esą, tuomet ir klierikų iš Lietuvos galėtų daugiau atvykti studijuoti, ir tarpusavio ryšiai būtų platesni, ką ten kreipti dėmesį į saulei emigrantų... Kad ir kaip mums tai gali nepatikti, bet turime sutikti, kad Vatikanui susidariusią padėtį tikrai nėra lengva narplioti...

O sovietinei Lietuvos okupacijai pritaranti Laisvė liepos 21 d. numeryje, komentuosima šv. Tėvo kalbą lietuviams, pažymėjo, jog toji kalba įdomi tuo, kad joje popiežius ne žodeliu nekalba apie religijos ir bažnyčios persekiojimą.

Toronto

PASKALBĖJIMAS TRAUKINYJE

Saulėje idėgęs vyras pasakoja greta sėdinčiam bendra-keleiviui apie savo atostogas, praleistas prie Georgian Bay. Sako, kad oras pasitaikęs labai geras, ir gerokai pakilęs vanduo, taip susiaurinęs pakrantę, kad mašinos vos be- galėjo pravažiuoti.

Kitas, nemažiau parudavęs vyras prisipažįsta, irgi ten pat praleidęs savo atostogas. Jam ypač patikęs skaidrusis ežero vanduo, švarus pakrantės smėlis ir žinoma, pavėsinę pauksmę teikiančios pušys. Jam paliko didžiausią įspūdį kun. J. Staškevičiaus pamokslai.

Tai jaunas kunigėlis, teturis mažą pastoracinę praktiką, bet savo pamokslais Georojo ganytojo koplyčioje, padaręs jam gerą įspūdį. Kiekvieno pamokslu metu, šalia tikybinių tiesų, jis visuomet įpindavo ką nors gyvenimiško, ką nors praktiško, ką nors prisimintino.

Vieną sekmadienį jaunasis kunigas, kalbėdamas apie Dievo visuotinumą, prisiminė Lietuvoje buvusį gražų paprotį, einant pro šalį, pasakyti dirbančiam: padėk Dieve. Dirbantysis atsakė: padėk Dievui. Jis esąs tikras, kad tas pamokslas ir gražusis palyginimas vyresniems klausytojams priminęs anuos malonius nepriklausomybės laikus. Juk būdavo savotiškai miela, einant pro šalį, šukelti laukuose besidarbuojančiam artojų liui ar darželio tvorą tveriančiam kaimynui.

Kitas, nemažesnio dėmesio sulaukęs pamokslas buvęs apie užuojautos prasmę, apie tikrąją jos reikšmę. Pamoks-

lininkas teigė, kad mes reikalaujame perdėtos užuojautos. Visiems skundžiamės, sielojamės, nesitenkiname reiškiamos užuojautos nuosirdumu, mums teikiamu dėmesiu. Mes norime būti dėmesio centre, mes pageidaujame kitokios atidos, mes rodome visišką bejėgiškumą. Tuo tarpu ankščiau, kol mus nebuvo nelaimė palietusi, kol nežinojome, nei neprileidome brangiausiojo asmens netekimo. Nei neatkreipdavome dėmesio į kito asmens, ar šeimos skaudžią nelaimę.

Tuomet visi kalti ir Dievas, ir artimieji. Nuo savęs verčiant savąjį neapsižūrėjimą, kartais, esą, nepatogu net prisipažinti prie to žingsnio.

S. Pranskūnas

EDMONTON

Birželio 28 d. rytas buvo vėjuotas, dangus apsiniaukęs. Tarptautiniame Edmontono aerodrome laukiantis vietos lietuvių būrys šnekučiavosi apie kasdieninius reikalus, bet ne vieno mintys kryo link būsimo koncerto. Ar Gyvataras pateisins save? Juk pasamdyta pati brangiausia salė... Ar skelbimai spaudoje, per radiją ir televiziją apsimokės?

Karosų, kaip ir kitų, veidoose matėsi nuovargis, bet ir pasiryžimas. Koncerto paruošiamieji darbai nebuvo lengvi kolonijoje, kurioje tik 30 šeimų nuolatos remia lietuvišką veiklą.

Per garsiakalbių pranešę, kad lėktuvas jau nusileidęs. Pokalbis nu'rūko, visų akys nukrypo į ateinančių keleivių būrį, iš kurio išsiskyrė skolingai apsiėmę jaunuoliai su žaliais švarkeliais ir stiliuotomis vytelėmis. Tuoju atpažinom savo svečius. Jaunuolių veidai ir lietuvių kalba pašalino mūsų abejones.

Pats koncertas prašoko mūsų viltis. Kruopščiai paruošta programa vystėsi sklandžiai, be ilgų pertraukų sekė vienas po kito šokiai. Nustebę mūsų jaunimas, šluostė ašaras senieji, gerėjosi kitataučiai. Dėkojo provincijos valdžios atstovai, jaunimo ir susiekimo ministro Robert Taylor. Edmontono miesto burmistro vardu — E. MacCallum. Buvo pakviesti 3 konsulai, universiteto ir organizacijų atstovai. Vėliau, oficialiame priėmime, visi asmeniškai dėkojo Gyvataro vadovui G. Breichmanienei ir Edmontono LB apylinkės pirm. J. Karosui už pakvietimą.

Atrodo, kad pirmą kartą Albertas lietuvių istorijoje puošniausio miesto salėje nuskaudė Lietuvos himną ir buvo prabilla lietuvių kalba auditorijoje, kurioje dauguma buvo kitataučiai. Koncertą matė 900 žmonių.

Programos pranešėja Lina Verbickaitė užsitarnavo daug komplimentų savo pranešimais ir deklamuodama Juratę ir Kastytį lietuviškai. Jai plojo kitataučiai.

Pagarba poniai G. Breichmanienei už kantrybę ir pasišventimą, mokinant jaunimą. Atsisveikinant Edmontono lietuvių bendruomenės Gyvatarui įteikė liaudies menininko audrožą kryželį, ant kurio užrašyti žodžiai: "Už puikų koncertą ir iškėlimą Lietuvos vardo birželio 28 d. Edmontono Northern Jubilee auditorijoje. Širdingai dėkoja Edmontono lietuvių bendruomenė".

A. Dudaravičius

Šelmis Gyvataras akordeonistas

HAMILTON

ŠALPOS REIKALAI

Šalpos reikalai nejudą iš vietos, jei neskaityti St. Daliaus, kuris darbuojasi Vasario 16 gimnazijos naudai jau penkeri metai. Esamuoju laikui gimn. rėmėjų būrį sudaro 40 asmenų. Kadaise jų buvo žymiai didesnis skaičius, galėtų būti daugiau ir dabar. Ir

Kas nori, nors trumpam, pabėgti iš didmiesčio ir surasti ramaus ir gaivinančio poilsio, tas nepravažiuos pro TOMKŲ VASARVIETĘ, kuri yra ant pat Atlanto vandenyno ir turi visas sąlygas, apie kurias kiekvienas didmiesčio žmogus per ilgus metus svajoja.

Dėl smulkesnių informacijų rašykite:

V. Tomkus

700 Ocean Dr.

Juno Beach

North Palm, FLA. 33403

arba skambinkite
(305) 844-3388

Vienintelė, Kanados valdžioje registruota lietuviška natūralaus gydymo sveikatos klinika. Mediciniškas ir pooperacinis gydymas. Psichologinė terapija. Masažai. Elektronika, raudoni ir ultravioletiniai spinduliai. Terminė ir garų terapija. Fizyliniai gydymai: judesiai, — hydro terapija. Dr. B. Naujalis, R.M. Ps.D. N.Pt.R.N.A. Natūralaus gydymo specialistas, 460 Roncesvalles Ave, Toronto, Ont. LE3-8008.

Edmonton centre lietuvaitės reklamuoja Gyvataro koncertą.

tai, kas paminėta, yra St. Daliaus pastangų ir darbo vaisius. Per penkmetį Vasario 16 gimn. gavo arti 3 tūkst. dolerių paramos. Suma nėra imponuojanti, turint galvoje mūsų kolonijos gyventojų skaičių. Bet jei nebūtų pasišventėlių aukoms duoti ir jom surinkti — nebūtų nė to.

Z. P-kas

OTTAWA

IŠ SOSTINĖS LIETUVIŲ GYVENIMO

Nedidukėj mūsų apylinkėje turime Vasario 16 gimnazijai remti būrelį. Per pastaruosius ketverius metus jam gerai vadovavo D. Danienė. Šiais metais vadovybė pasikeitė. Naujuoju būrelio vadovu — apylinkės v-bai pakviestus — sutiko būti Vytautas Radžius.

Tikimasi, kad parama šiam svarbiam reikalui sustiprės ir nebuvę iki šiol būrelio nariais — jį parems.

Į Dainavos vasaros mokytojų stovyklą JAV vyksta šeštadieninės mokyklos mokytoja Paulė Ancevičienė.

Vasaros metu karis nuo karto daromi šios apylinkės sąskrydžiai-gegužinės. Iki šiol tokios gegužinės šiame: yra įvykę pas Pavilonius — Richmond vietovėje, pas Jurkus — Ottawos mieste ir pas Šidlauskaitę — Carp. Dar yra numatyta įvykdyti pas Levečius — Campbell's Bay, kas dėl blogo šiemet privažiavimo buvo atidėta.

Apylinkės v-ba vykdo pasiruošimo darbus įvykstančiam Ottawoje spalio 24-25 d. Krašto tarybos suvažiavimui priimti. Smulkesnė programa bus pranešta artimiausiu laiku. Suvažiavimas vyks National Library and Archives naujuose rūmuose.

Albinas Vilniškis

ST. CATHARINES

LANKĖSI VYSKUPAS

Rugpjūčio 2 d. pranciškonų vienuolyną vizitavo vietos vyskupas. Nors vienuolyno v-kas T. B. Mikalauskas iš anksto apie vyskupo vizitą buvo painformavęs lankančius vienuolyno koplyčią ir prašė gausiai dalyvauti, bet ir ši kartą tik saujelė susirinko į pamaldas. Gerai, kad ši kartą atvyko į pamaldas vienas kitas niekad anksčiau nelankęs vienuolyno koplyčios ir šiek tiek papildė dalyvių skaičių.

Vyskupui išvykus, vienuolyno v-kas dalyvavusius pamaldose puikiai pavažiavo įvairiais gėrimais ir skaniais valgiais.

O. Z.

TAUTOS ŠVENTĖS MINĖJIMAS

Tautos šventė šiemet įvyksta rugsėjo 12 d., 6.30 val., slovakų salėje, Page-Welland gatvių kampe.

Paskaitą skaitys naujas prelegentas Kostas Gludas iš Niagara Falls Amerikos pusėje.

Meninę programą pirmą kartą išpildys mūsų pačių jaunosios kartos menininkai, jau spėję pagarsėti net už šio krašto ribų.

Laukiama tautiečių spūstis iš visų apylinkių.

Po minėjimo įvyks šaunus šokių vakaras su visais būtiniais priedais. Gros puikus orkestras, veiks gausi loterija bei turtingi bufetai.

Širdingai laukiame visų.

B-nės Valdyba

EKONOMINĖ PADĖTIS

Ekonominė padėtis St. Catharinėje nėra labai žavėtina.

Vietos didieji General Motors fabrikai po ilgų vasaros atostogų jau apie du trečdalius darbininkų pašaukė atgal į darbą, bet gan didelis skaičius liko nepašauktų. Tenka pabrėžti faktą, jog šiais metais General Motors produkcija procentaliai krito žymiai daugiau, negu kitų auto mašinų gaminančių bendrovių. Mieste jau yra apie 6 tūkst. bedarbių vasaros laikui. Vietos lietuviai, ekonominiai verčiasi neblogai, o vienas kitas valdo net po kelis namus.

O. Z.

— * —

Kai kuriose vietose Amerikoje kalėjimų prižiūrėtojai ir sargai prieš priimant juos į tarnybą nustatytam laikui laikomi kaip kaliniai, kad įvertintų gyvenimą šiaurės ir anapus grotų. Sakoma, kad tokį stažą perėję prižiūrėtojai geriau supranta pačius kalinius.

GERIAUSIAI PAILSĖSIT PER SAVO ATOSTOGAS
CAPE COD - OSTERVILLE

KURORTE PRIE ATVIRO ATLANTO JŪROS
PLIAŽO — GRAŽIOJE LIETUVIŠKOJE

JANSONŲ VASARVIETĖS VILOJE

AUDRONĖ

87 East Bay Rd., Osterville Cape Cod, Mass. 02655
Tel. (Area 617) 428-8425

- Vila Audronė yra apsupta didelio pušų, beržų ir kt. dekoratyvinių medžių parku. Daug vietos poilsiui ir žaidimams.
- Erdvus kambariai, rami ir jauki aplinkuma.
- Visai arti šiltos srovės, privatus atviros jūros plažas (7 min. pėsčiom).
- Geras lietuviškas maistas.

VILA AUDRONĖ JAU ATIDARYTA IR PRIIMA SVEČIUS

Kreiptis tiesiai į vilą AUDRONĖ, OSTERVILLE, CAPE COD, MASS. 02655. Tel. 428-8425, MRS. MARIJA JANSONAS.

Visi maloniai kviečiami atvykti į šią gražiausią ir didžiausią Cape Cod žalumynuos paskendusią lietuvišką pajūrio vilą.

KELEIVIS

336 Broadway, So. Boston, Mass. 02127 USA.

Aisku, esate girdeje, kad tai laikraštis, kuris jau eina 62-sius metus. Jį vieni giria, kiti peikia, bet visi jį mėgsta skaityti. Kodėl?

Todel, kad jis niekam nepataikauja ir nesibijo teisybės rašyti. Teisingomis žiniomis iš visur (daug rašo ir apie dabartinę Lietuvos gyvenimą) laikraštis per 61 metus pelnė gerą vardą ir pasitikėjimą.

Kelivis duoda ir teisingų patarimų, jame rasite gražų apsakymų bei eilėraščių. Jis turi ir moterų skyrių. Prenumerata \$6.00.

Jau galite gauti --- 1970 --- metų Kelivio Kalendorių. --- Kaina \$1.00.

SEJA

Tautinės, demokratinės minties mėnesinis lietuvių laikraštis. Leidžia Varpininkų leidinių fondas.

Redaktorius Grožvydas Lazauskas.

Administracijos adresas: Juozas Urbelis

1649 N. Broadway, Melrose Park, Ill. 60160 USA.

Prenumerata: JAV ir kitur \$5.00 metams.

LIETUVIŠKAS PUSVALANDIS GIRDIMAS KAS

TREČIADIENĮ PER

CFMB

STOTĮ

BANGA 1410, 11.00 VALANDA, VAKARO

1053 Albanel Cr., Duvernay, Mtl. P.Q. TEL. 669-8834. Programos vedėjas L. Stankevičius

Geriausieji taupyti ir skolintis tik Hamiltono lietuvių

KREDITO KOOPERATYVE "TALKA"

21 Main Street East, Room 203, tel. 528-0511.

Nemokamas gyvybės ir asm. paskolų draudimas
Nemokamas pilnas čekių patarnavimas
Parduodame "American Travelers" čekius
Užtikrintas indėlių saugumas
Kapitalas --- virš \$21.000

Darbo valandos:
Pirm. 9.30—5 v.p.p.
Antr. 9.30—5 v.p.p.
Treč. 9.30—5 v.p.p.
Ketv. 9.30—5 v.p.p.
Penkt. 9.30—5 v.p.p.
Šešt. 9—1 v.p.p.

MOKAME UŽ:

Depozitus	5%
Šėrus	6½%
Už vienų metų indėlius	7½%
SKOLINAME:	
Asmenines paskolas iš	10%
Nekiln. turto paskolas iš	9%

Liepos ir rugpjūčio mėnesiais sėstadieniais uždaryta.

Taupyk ir skolinkis

MOKA

5½% už depositus
6% už šėrus (numatoma)
7% už 1 m. term. dep.
7¾% už 2 m. term. dep.

IMA

8% už mortgicijus
8% už asm. paskolas

PIRMUTINIAME IR DIDŽIAUSIAIEME TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

Kapitalas virš trijų su puse milijonų dolerių

ASM. PASKOLAS duodame iki \$5.000 ir MORTGICIUS pagal valdžios nustatytą normą — 66% įkainuoto turto. VISŲ NARIŲ GYVYBĖ apdrausta santaupu dydį, bet nedaugiau \$2.000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$5.000.

KASOS VALANDOS: kasdien nuo 10 val. iki 3 val. p. p., išskyrus sekmadienius. Pirmadienį ir penktadienį vakarais nuo 4 val. 30 min. iki 8 val. 30 min. Šeštadieniais nuo 9 val. iki 1 val. p. p. (liepos ir rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta).

BUSTINĖ: Lietuvių Namai — 1129 Dundas Street West, Toronto 3, Ontario. Telefonas LE 2-8723

IVAIRŲ SIUNTINIAI IR DOVANOS

Lietuvą, Latviją, Estiją, Ukrainą ir U. S. S. R. paprastu bei oro paštu. Taip pat pėsčiomis pinigais, už kuriuos gavėjas gali nusipirkti įvairių prekių ir maisto do'erinėje krautuvėje.

Norint pasiųsti automobilį, prašome pirma pasiteirauti, nes automobilių skaičius yra ribotas.

- Be to, siunčiame Jūsų sudarytus ir apdraustus įvairius siuntinius iki 19% svarų tryno svorio.
- Turime pardavimui įvairių medžiagų ir kitų prekių.
- Gyveną ne Toronte, prašomi savo sudarytus siuntinius bei užsakymus siųsti mums paštu ar ekspresu. Apmokėsite gavę mūsų pranešimą.
- Sąžiningai ir greitai patarnaujame.

Pries pradedant ruošti siuntinį prašome rasti laiko ir pasiteirauti kiek ko galima viename siuntinyje siųsti, nes nuo 1969 m. spalio mėn. daiktų ir ypač medžiagų kiekiai yra sumažinti. Be to, jei turima neaiškumų, prašome klausti, telefonuoti bei rašyti — mielai paaiškinsime ir duosime patarimą.

Mūsų įstaiga labai daug kam pasitarnavo ir pasirodusi patarnauti ateityje. LIETUVIŲ ĮSTAIGA
DARBO VALANDOS:
pirmadieniais — penktadieniais nuo 9 val. ryto iki 7 val. vakaro;
šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 5 val. p. p.

BALTIC EXPORTING CO.

480 RONCESVALLES AVE. TORONTO 3, ONT.

Telefonas LE 1-3098

Savininkai A. ir S. KALUZA

Skautai Baltijoje

Montrealio skautai vasaros stovyklą Baltijoje pradėjo liepos 25 d. Ji sušaukė 65 skautus, skautes, paukštytes ir vilkiukus.

Rugpjūčio 1 d. pradėjo rinktis skautai ir skautės iš įvairių JAV ir Kanados vietovių specialioms skautų vadovų paruošimo stovykloms-mokykloms. Kai tiesiai iš Chicagos atvažiavęs dviaukštis autobusas išlaipino Baltijos stovyklavietėje prie Lac Sylvere 41 stovyklautoją, paaiškėjo, kad stovykla bus nemaža, didesnė kaip tikėjosi.

Rugpjūčio 1-8 d. d. savaitė buvo skiriama skautų ir skaučių vadovų mokyklų stovykloms, į kurias ir suvažiavo skautai iš įvairių skautų vienetų Amerikoje ir Kanadoje. Pasilikus dar savaitę stovyklauti daugumai Montrealio skautų, pasidarė trilypė stovykla. Kiekviena iš jų tvarkėsi savarankiškai, bet bendrai rengė laužus ir parengimus, atlikdavo vėliavos pakėlimą ir nuleidimą, naudojo ta pačią valgyklą ir bendrais ūkiniais patarnavimais.

Baltijos stovyklos viršininkas buvo Romas Otto, stovyklos komendantas Bronius Niedvaras ir ūkvedys Jonas Žurkevičius.

TRILYPĖ STOVYKLA

Ažuolo skautų vadovų lavinimo mokykla čia turėjo savo aštrųją stovyklą.

Mokyklos lavinimo programa susideda iš trijų dalių: teoretinės, praktinio stovyklavimo ir vadovavimo stažo. Sėkmingai atlikęs visas tris dalis, gauna atitinkamą baigimo pažymėjimą. Bet praktiškai yra svarbiau, kad laimimas gerai paruoštas sąmoningas lietuvis jaunuolis skautų organizacijai.

Stovykla imo programa buvo intensyvi, kiekvienas stovyklautojas turėjo praktiškai atlikti visus pagrindinius stovyklavietės darbus ir pagrindinius skautavimo programos punktus. Taip pat atliko vienos dienos išskyla mišką, įskaitant virimą, miegojimą miške, visus reikmenis išskylai nešančią savo kuprinėje. Išklausa eilė pašnekesių ir diskutuota daug temų, surištų su organizavimu ir vadovavimu skautų vienetams.

Ažuolo mokyklai vadovavo Č. Kiliulis iš Bostono, instruktoriais buvo A. Saulaitis iš Waterbury, P. Molis iš Shrewsbury, J. Piečaitis, V. Piečaitis ir A. Kličius, visi iš Montrealio, ir J. Danys iš Otavos. Mokyklos stovyklautojų buvo 24: 12 iš Chicagos, 4 iš Bostono, 4 iš Detrolto, 3 iš Toronto ir 1 iš New Yorko.

Šešiasdešimt septynioms stovyklautojoms vadovavo S. Subatienė iš Bostono. Instruktorėmis buvo L. Kiliulienė, I. Lukoševičienė, I. Gra-

žytė ir B. Vindašienė. 34 mokyklos stovyklautojos buvo iš Chicagos ir 11 iš Montrealio, kitos buvo iš Bostono, Hartfordo, Elizabetho, New Jersey, L. Angelės, Otavos, Hamiltono ir Toronto.

Gintaro mokyklos programa taip pat susideda iš trijų dalių: teoretinės, stovyklavimo ir praktinio vadovavimo, panašiai kaip ir Ažuolo mokyklos, bet, žinoma, pritaikyta mergaitėms.

Stovykloje dalyvavo ir lietuvių skautų vadovybės nariai: lietuvių skautų tarybos pirm. vyr. skt. Antanas Saulaitis, seserijos vyr. skt. L. Milukienė, brolijos vyr. skt. P. Molis. Jie taip pat pravedė kai kurias programos dalis.

Stovykla išleido du numerius savo laikraščio Bangpūčio. Redakcijai vadovavo chigaitė Birutė Vindašienė.

LAUŽAI

Atidaromasis laužas buvo įspūdingas skambiomis dainoms, energingais šūkiams ir pavieniais pasirodymais. Pasirodė, kad gintarietė, ažuolietė ir Montrealio skautų tarpe yra daug gabių laužavėdžių, kurie pakaitomis pravedė įvairius programos punktus. Didelis skaičius vasarotojų ir savaitgalį prie ežero praleidžiančių svečių padidino susirinkusiųjų skaičių maždaug iki 300. Tai buvo gausiausias laužas Baltijos stovyklos istorijoje.

Sekantį sekmadienio vakarą programa buvo dar įvairesnė. Didelį pasisekimą turėjo Montrealio skautai, prisidėjus ir kitiems su savo gitarų, dūdelių ir kita muzika bei dainomis.

Užbaigiamasis laužas turėjo taip pat didelę programą. Tarp dainų ir šūkių pasirodė vilkiukai, paukštytės, Montrealio skautai, gintarietės, Ažuolo vyrai ir stovyklavietės įvairiose programose. Jautėsi, kad savaitės stovyklavimas suartino bene iš penkiolikos vietovių stovyklavusius ir visiems atrodė, kad dar per anksti skirstytis. Skautų kapelionas kun. Kulbis su armonikėle, padedamas keletos skautų su dūdelėmis, pravedė keletą dainelių su pasisekimu.

Specialiame parengime prieš laužą poetas Henrikas Nagys deklamavo Salomėjos Neries, Liūnės Sutemos ir savo poeziją ir tarė savo komentarus.

Baltijos stovyklavietė turi mažiau įrengimų ir patogumų, kaip kai kurios kitos jaunimo stovyklos ypač Amerikoje, bet yra pranašesnė savo gamtos grožiu. Visiems stovyklautojams labai patiko ežeras, kalnai, miškas ir gražūs Lac Sylvere ir apylinkės vaizdai, bei "kristaliniškas ežero vanduo" ir tyras oras, skaidrios naktys, kada gali-

ma "taip aiškiai matyti žvaigždes".

Paminėsime keletą pasisakymų:

A. Saulaitis: "Stovyklavietė labai tinkama vadovų lavinimo ir paruošimo stovyklai, nes galima pravesi visokiąsias skautų programas natūraliose sąlygose, o ne parke, kur įrengti didmiesčio patogumai. Stebiuosi, kad, palyginti, nedidelė Montrealio lietuvių kolonija idėjo tiek darbo stovyklavietei paruošti, ko nėra padarę daug gausesnės lietuvių kolonijos".

MERGAITĖS SU KIRVIAIS

L. Milukienė: "Ir mergaitėms skautėms labai gera stovyklauti tokiame gražiame nepaliesame miške, kur nėra suvaržymų stovyklavietę iširuoti, pasikirsti šakų, medelių, kasti ir pan. Nemaža mergaičių pirmą kartą turėjo progos padirbėti su kirviu ir pūkle".

S. Subatienė: "Puiki gamta, daug beržų, pušų, primena Lietuvos miškus. Gauname nepaprastai daug pagalbos iš Montrealio skautų ir skaučių savo įrengimams ir mokyklos programai".

B. Vindašienė: "Malonu, kai taip greitai susidarė nuosirdus tikrai skautiškas bendradarbiavimas tarp taip įvairių stovyklautojų, atvyku-

sių iš daug skirtingų vietovių".

Dar citata iš stovyklos laikraščio straipsnelio Kelionė į kalną. "Kojos lipa aukštyn, akys žiūri žemyn. Jos visą laiką įstrigę tarp pušų ir beržo kelmų. Batai slysta uola žemyn, o rankos griebia artimiausią sakuotą pušies šaką. Grioviai dažnai pasitaiso, ir vos vieną peršokus, atsiranda dar vienas. Pagaliau buvo pasiektos stačiosios uolos, ir visos lipo aukštyn visom keturiom ir šliaužė nugaromis. Po trumpo poilsio ir diskusijų... sugalvojome tuo pačiu "mirties keliu" grįžti atgal. Nuo kalno leistis dar sunkiau. Kojos dedasi šonu, batų siūlės plyšta, kojų kauliukai visaip sukasi iš savo vietų. Keletą linksmų sesių užtraukė ir labai tinkamą dainą: Oi, Dievuli, sergu, sergu, negaliu; skauda man kojeles — paeit negaliu."

Bet kelionė žemyn pasirodė trumpesnė ir lengvesnė. Grįžom linksmos ir sveikos". Abi pamaldas atlaikė kun. J. Venckus ir pasakė pritaikytus, turiningus pamokslus.

SKIRSTYMASIS

Bendroji stovykla buvo užbaigta rugpjūčio 8 d. Po vėliavos pakėlimo ir trumpų iškilnių instruktoriams buvo įteiktos kygos ir kai kurios linksmo pobūdžio dovanėlės stovyklai prisiminti. Vyr. skt. L. Milukienė Gintaro ir Ažuolo mokyklų vardu padėkojo montrealiečiams už gražų priėmimą ir nuolatinę pagalbą stovyklavimo metu. E-

(Keliama į 8 psl.)

Montreal

NAUJAS VASARNAMIS

Roma ir Rimas Lapinais Dainavoje statosi naują vasarnamį. Statybiniams talkininkams iš Rochesterio, JAV, atvykęs brolis Kęstutis su žmona.

DEKUI

TALKININKAMS

NL spaudo bendrovės valdyba nuoširdžiai dėkoja visiems tiems, kurie padėjo ir talkininkavo Nepriklausomosios geležinės metu.

Padėka priklauso aukojusiems loterijai: J. Vieračiui, M. Šiaučiušui, S. Riutui, M. Kasperavičiui, M. Grinkui, P. Jakubkai, P. Rudinskui, kun. K. Raudeliui, O. Matulienai; bilietų platintojams: P. Lukošiušui, L. Lukošiušui, O. Vieratienai, G. Kazlauskienai; talkininkams: A. Kalvaičiui, K. Kiaušui, K.

SIŪLO

ALYVĄ

Antanas Gražys parduoda alyvą namų apšildymui. Nemokamas krosnių (furnace) valymas ir aptarnavimas.

Alyva pristatoma bet kokiu metu — 24 val. per parą. Skambinti tel. 739-9328.

W. LAPENAT

General Construction Reg'd.
89 Orchard Street LaSalle, Que.

*** **

Ivairi industrinė, komercinė ir rezidencinė statyba. Duodame įvairius patarimus, įkainavimus, be jokio atlyginimo. Darbas atliekamas sąžiningai ir prieinama kaina. Tel. 366-6237.

LAURINAITIS JUOZAS

Tel. 524-0209.

DĖMESIO, DĖMESIO! Parduodu alų perkama kaina, visų rūšių minkštą gėrimą po \$2.00 už case, Varškę 5½ sv. už \$2.10. Pigiausiomis kainomis šviežias ir rūkytas dešras ir kitus produktus. Atvykite patys į krautuvę - 1918 Frontenac St. (Prie pat METRO).

MIKE'S TEXACO SERVICE STATION

601 St. John Road

TEL. 695-3883

POINTE CLAIRE, QUE.

(M. Rutkauskas)

- Atliekame prabėgimo ir kapitalinio auto-mašinų darbus.
- Taip pat patarnavimas gazolinu, alyva, padangomis ir kt.
- Tikrai keliolika minučių iš Montrealio greitkelio Nr. 40 arba Nr. 20. Atvažiuo neapsiriksita!

Lafleur Radio Taxi

Savininkas Alfonsas Viskantas.

SKAMBINKITE.

iš visų vietų LaSalle

TEL. 366-8300

SPECIALIOS KAINOS:

- Krikštynoms, vestuvėms ir laidotuviams.
- I tolimesnes užmiesčio ir kito miesto vietas.

LaSalle Auto Specialist Reg'd.

TEL: garažo 366-0500
namų - 366-4203

TAISAU IR DAŽAU AUTO-MAŠINAS.

SAY. G. DESROCHERS.

7717 RUE GEORGE LASALLE, P.Q.

(Priešais NL redakciją)

Universal Cleaners & Tailors

B. KIRSTUKAS

Valau ir taisau vyriškus ir moteriškus drabužius. Siuvu naujus, pagal užsakytus, vyriškus paltus, kostiumus ir kelnes. Aukštos kokybės medžiagos.

TEL. 769-2941.

239 FOURTH AVENUE
(at Wellington St.)

Windsor

DRY CLEANERS & DYERS CO. LTD.
1205 CHURCH AVENUE, VERDUN, P.Q.

Tel. 768-6679.

Valome visokius drabužius, langų užuolaidas, lovų užtiesalus, antklodes, karpetas, kopas ir visą kitą namų apyvoką.

Windsor yra moderni valykla, turinti 20 metų patirtį šiam darbe. Turinti naujai įrengtą moderniausia drabužių apsaugą (storage) ir greitą patarnavimą.

Savininkai: A. Keršys, P. Petrulis, P. Keršulis, A. Greibus.

Baltic Woodwork Co.

TEL. 366-3884

KIAUSAS ir J. SIAUCIULIS

547 Lafleur Ave., LaSalle (650) P.Q.

Daromos įvairios durys, langai, virtuvės kabinetai ir kiti įvairūs medžio dirbiniai.

BELLAZZI-LAMY INC.

TEL. 366-6941

BOIS DE CONSTRUCTION
BUILDING MATERIALS
7882 BLVD. CHAMPLAIN
coin 61ème Ave., LaSalle

IVAIRI MEDŽIO STATYBINE MEDŽIAGA:
Durys, langų remai, izoliacija, Ten - Test, Masonite, statybinis popieris, cemento, B.P. išdirbiniai, cementas ir kt.

HIGHLAND AUTO BODY

Lafleur Ave. LASALLE Tel. Buss. 366-7281

Savininkai: V. Sužinskas 389-0571 ir J. Zavys 365-3252

Lietuviams nuolaida.

- Atliekami mechaniniai darbai
- Išores taisymas ir dažymas
- Dunlop padangos ir baterijos

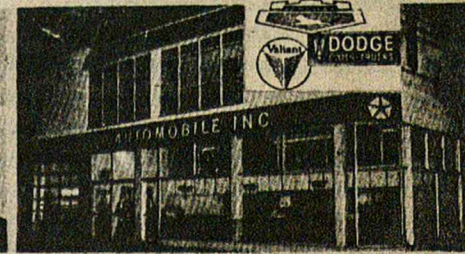
LaSalle

AUTOMOBILE INC.

7635, BOUL. LASALLE
LASALLE, QUÉBEC
TEL. 366-7818

- DART
- CORONET
- CHARGER
- DODGE
- CHRYSLER
- CAMION
- DODGE

LAURENT DAIGNEAULT
Président

Jetté & Frère Itée

Plumbing & Heating kontraktoriaus

- Šildymo ir vandentiekio taisymai ir nauji įrengimai
- Gazinių priemonių pardavimas ir įrengimai
- Apkainavimas nemokamas

140 - 2e AVENUE
LASALLE

366-0330

Tony's Photo Studio

PORTRETAI - VEDYBOS - KRIKŠTYNOS
SUKAKTUVĖS MAŽAMEČIAMS
IVAIRIOS PROGOS

1920 FRONTENAC ST. — MONTREAL, P.Q.

TEL. 525-8971.

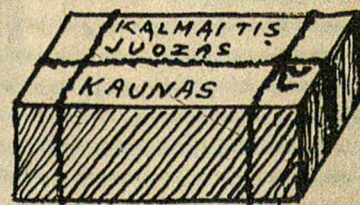
T. Laurinaitis

A.B.C. PARCEL SERVICE

3891 ST. LAWRENCE BLVD.

MONTREAL, QUE, CANADA

TEL. 844-9098

- A.B.C. Parcel service patarnauja gerbiams lietuviams klientams jau 17 metų ir ryžtasi tai daryti dar daugelį metų ateityje.
- A.B.C. yra vienintelė bendrovė Montrealyje, kuri turi visus leidimus ir teisę pati išrinkti mokesčius bei siųsti siuntinius tiesiai iš Montrealio.
- Mes turime pilną pasirinkimą įvairiausių medžiagų, tinkamų siuntoms, ir duodame dideles nuolaidas angliškoms medžiagoms (joms maitas yra tikrai \$1.00 - vienas doleris - už jardą) už apsiųstus nuolaida iki **50%**
- Parduodame taip pat specialius pažymėjimus (certificates), už kuriuos galima pirkti prekes dolerinėse krautuvėse Lietuvoje.
- Skubėkite nus aplankyti arba skambinkite mums, kad galėtumėte gauti visą informaciją apie tai, ką geriausia šiuo metu siųsti Lietuvon.

A.B.C.

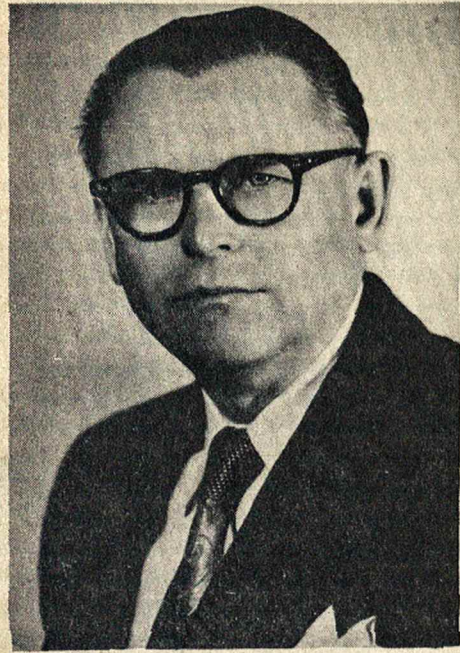
KRONIKA

MIRĖ

ALFONSAS NEVARDAUSKAS

Rugpjūčio 5 d. netoli Chicago mirė autorius ir spaudos bendradarbis Alfonsas Nevardauskas.

Mažeikių apskr. gimęs velionis mokėsi Mažeikių gimnazijoje, vėliau persikėlė į Klaipėdos kraštą, kur iki 1940 m. birželio 15 d. tarnavo pasienio policijoje. Kadangi buvo vedęs Klaipėdos krašto lietuvaitę, rusams užėmus Lietuvą, emigravo į Vokietiją. Karo metu dirbo štabe kaip vertėjas.

Lietuvoje ir JAV velionis bendradarbiavo spaudoje. Be to, parašė ir išleido knygą "Pajūriais, pamariais". Kriatikų knyga buvo sutikta labai nuoširdžiai. Nedaug perdėję, galėtume teigti, kad tai buvo "mažoji Klaipėdos krašto enciklopedija". Knygoje velionis įskaitytos taip prabilo:

"Pasišviesdamas krūtinėje rusenančia žemaičių ir prūsų žūbtūnių kovų šviesa, ryžausi surinkti iš po gilių užuomaršos sąrašų savo prisiminimų krislelius"...

Amerikoje liko nuliūdę sūnus, duktė ir vaikaičiai. Kanadoje, Montrealyje, liko gimėnės.

Taip, Alfonsai, jau mes nebavaikšiosime drauge Juodkrantės kopomis, nebekalbėsime apie tėviškę, kaip ramiai ir vakarus suvena Venta. J.

LAIKRAŠČIO
GEGUŽINĖ

Daugiau kaip 50 automobilių praeitą sekmadienį sugūžėjo į Skruibių vasarvietę "Laimės iškisuly" prie Otavos upės.

Nepriklausomosios gegužinę atidarė NL sp. bendrovės pirmininkas L. Girinis, žodį tarė ir vicepir. J. Šiaučiuolis.

Gegužinė, deja, negalėjo tęstis iki vėlumos, nes apie 4 val. pradėjo lyti. Nuotalka buvo gera, ir suvažįvusieji nenoriai skirstėsi.

PLATINAMI
PAKVIETIMAI

Pakvietimai į NL vakarą, kuris AV salėje įvyks šeštadienį, rugsėjo 19 d., gaunami pas NL sp. bendrovės direktorių ir laikraščio redakcijoje.

LAIKRAŠČIO
DRAUGAI

Apmokėdami prenumeratą ir kitomis progomis šie Nepriklausomosios draugai laikraštį parėmė savo auka:

Montrealio Mindaugo šaulių kuopa 20 dol., V. Civiškas ir K. Venslovavičius po 8 dol., N. Skidzevičius 7,50 dol., St. Stravinskis 4,50 dol., Vl. Janušauskas 2,75 dol., J. Tonkūnas, M. Vapsva ir J. Martinaitis po 2,50 dol., A. Jagielienė, V. Kijonka ir S. Paulauskas po 2 dol., L. Daunienė 1,50 dol., A. Čepulis 1 dol. ir D. Gorklys 0,50 dol.

Visiems aukotojams ir bičiuliams dėkojame.

MIRĖ

A. A. VALDMANIS

Automobilio avarijoje Edmontone žuvo išgarsėjęs Kanados latvis dr. Alfredas Arūras Valdmantis.

Dr. Valdmantis turėjo filosofijos, teisės ir ekonomikos diplomus, o 29 m. amžiaus buvo Latvijos finansų ministras.

1948 m. atvykęs į Kanadą, dr. Valdmantis 1950 m. buvo paskirtas Newfoundlando ekonominio vystymo generalinio direktoriumi. Provincijos premjeras J. Smallwoodas jį laikė "finansų burtininku". 1954 m. jis buvo suimtas ir nuteistas už 210 tūkstančių dol. išekvojimą. Po dviejų metų dr. Valdmantis iš kalėjimo buvo paleistas.

Edmontonė dr. Valdmantis dirbo kaip ekonominis patarėjas, bet neseniai paskelbė viešą bankrotą, nes už 1951-53 m. buvo skolingas 118 tūkstančių dol. mokesčių.

Dr. Valdmantis šeima gyvena Montrealyje, kur jis palaidotas.

MAČERNIS
LIETUVOJE

1944 m. mirusio poeto Vytauto Mačernio kūrybos rinkinys, skelbiamas esąs "pilniausias", išleistas liepos mėn. Tai "Žmogaus apnuoginta širdis" su V. Kubiliaus įžanginiu žodžiu ir paaiškinimais.

Anksčiau V. Mačernio kūrybos pluoštai buvo pateikti "Lietuvių poezijos" antologijoje ir 1966 m. išleistame "Poezijos pavasary".

SVEČIAI DAILIŲJŲ MENŲ KLUBE

Rugpjūčio 2 d. Los Angelės lietuvių Dailiųjų menų klube svečiasis bostoniškas režisiorė A. Gustaitienė ir satyrikas A. Gustaitis. Nuotraukoje ant žemės: M. Lemberienė ir Rasa Gustaitienė su dukrele. Sėdi iš kairės: Alg. Gustaitis, Brazdžionienė, J. Gustaitienė, D. Mackailienė, Al. Gustaitienė, D. Mitkienė, poetas A. Gustaitis, D. Raillenė, Stovi: Alg. Gustaitis, Budriūnienė, Br. Budriūnas, Alė Rūta, B. Brazdžionis, D. Mackaila, Bronys Raila ir J. Tininis.

Nuotrauka Pr. Gasparonio

KVEBEKO GYVENTOJAI
PRIVALO REGISTRUOTIS

Visi Kvebeko provincijos gyventojai, kurie dar nėra užsiregistravę Sveikatos draudimo valdyboje, privalo kuo greičiau tai atlikti. Provincijos sveikatos draudimas netrukus pradės veikti o visų gyventojų registracija yra ne vien tiktaivaloma, bet ir būtina, kad visi gyventojai galėtų naudotis to draudimo teikiamomis lengvatomis.

Registracija prasidėjo kovo mėnesį, ir keturi iš šešių Kvebeko gyventojų jau yra įsiregistravę.

Kvebeko provincijos sveikatos draudimas yra privalomas ir visuotinis. Visi provincijos gyventojai, kurie yra vedę ir per metus uždirba daugiau kaip 4 tūkstančius dolerių, ir nevedę, uždirbantieji per metus ne mažiau kaip 2 tūkstančius dolerių, turės mokėti specialius įnašus Sveikatos draudimo valdybai. Todėl registravimasis iš tikrųjų yra naudingas patiems gyventojams.

GENDRON KOMISIJA

Montrealyje neseniai posėdžiavo Gendron komisija, sudaryta provincinės valdžios prancūzų kalbos problemoms tyrinėti.

Buvo pakviesti ir visų didesnių etninių grupių atstovai. Gana plačiai buvo paliešti etninių mokyklų ir organizacijų reikalai bei pateiktos užpildymui gana smulkios anketos apie mokyklų ir organizacijų stovį ir tautybių pageidavimus.

Montrealio lietuvių bendruomenė tame posėdyje atstovavo dr. P. Lukoševičius. Jis pateikė raštą apie specifinius lietuvių reikalus Montrealyje.

Pr. R.

NAUJAS

ELEMENTORIUS

JAV LB Švietimo tarybos rūpesčiu E. Ruzgienės parengtas ir Z. Sodeikienės iliustruotas naujasis Elementorius jau išspausdintas.

Gaunamas pas Kanados LB Švietimo komisijos pirm. L. Tamošauską, 236 Dovercourt Rd., Toronto 3, Ont.

SOCIOLOGIJA
AKADEMIJOJE

Rugsėjo pradžioje bįstname Liet. kat. mokslo akademijos suvažiavime Toronte paskaitą skaitys ir montrealietė sociologė Irena Lukoševičienė. Jos tema: "Lietuvių jaunimo įsijungimas į socialinį gyvenimą".

Be to, sociologijos sekcijoje Romas Vaštokas kalbės apie lietuvių charakteristiką antropologiniu atžvilgiu, o sekcijos vadovas Antanas Musteikis — apie akademinę ambasadorys-tę.

Sociologijos paskaitos bus šeštadienį, rugs. 5 d., 2 val. p.p., Toronto Prisikėlimo par. salėje.

VYTAUTO PATIKĖTINIŲ
SUSIRINKIMAS

Rugpjūčio 11 d. buvusiam Nepriklausomojo Vytauto klubo vadinaujų "trustees", o lietuviškai kalbant — patikėtinių susirinkime buvo formaliai patikėtinių perimtas Vytauto klubo turtas.

Pirmasis naujų klubo šeiminkų — patikėtinių rūpestis yra parūpinti reikalingas lėšas iki mėnesio pabaigos, kad būtų išvengta klubo bankroto. Tam reikalui susirinkę patikėtiniai nutarė sudėti dar po šimtą dolerių.

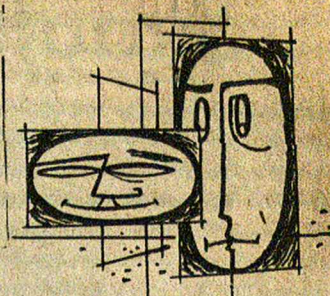
Patikėtinių valdybos pirm. A. Norkeliūnas susirinkimui pristatė kandidatą į klubo sveikatos numatytoji manadžerį.

LAUKO TENISAS
TORONTE

Š. Amerikos baltiečių ir lietuvių lauko teniso pirmenybės įvyks rugp. 29-30 d. vakariename Toronto priemiestyje Etobicoke Centennial Park, Rathburn Rd. ir Renforth Dr.

Varžomasi bus vyrų, moterų ir jaunių individualinėse, vyrų ir mišriuose vienetuose. Pirmenybes vykdą latviai. Lietuvius org. komitete atstovauja A. Nausėdas, 24 Grenview Blvd, North, Toronto 3, Ont. Nakvynių pageidaujantieji kreipiasi pas A. Kuolą, 102 Beresford Ave., Toronto 3, Ont.

KREIVI VEIDRODŽIAI

ŠYPSNIAI IŠ "MOKSLO IR GYVENIMO"

Kai E. Karuzas pirmą kartą atvyko į Ameriką, jį apspito žurnalistai. Kelionės išvargintas dainininkas nenoriai atsakinėjo į pasipylusius klausimus. Į žurnalisto klausimą: „Ką jūs galvojate apie prekybinius santykius tarp Italijos ir JAV?“, dainininkas atsakė:

— Niekada apie tai negalvojau, tačiau esu įsitikinęs, kad apie savo nuomonę šiuo klausimu sužinosiu iš jūsų rytdienos laikraščio.

KADA GALVOTI!

Įžymusis anglų fizikas E. Rezerfordas vakare užsuko į laboratoriją. Nors laikas buvo vėlyvas, jis rado prie prietaisų palinkusį vieną savo mokinį.

— Ką jūs taip vėlai veikiate! — paklausė mokslininkas.
— Dirbu, profesoriau.
— O ką jūs veikiate dieną?
— Žinoma, dirbu, — atsakinėjo mokinys.
— Ar anksti rytą taip pat dirbate?
— Taip, profesoriau, ir rytą dirbu, — melikaudamas patvirtino mokinys, tikėdamasis susilaukti pagyrimo.
Rezerfordas paniuro ir trumpai išdrosė:
— Klausykite, o kada gi jūs galvojate!

Buržuaziniams laikais Kauno universiteto rektorius prof. Riomeris žymią dalį laiko praleisdavo savo dvare. Ten jis priimdavo ir egzaminus bei įskaitas. Studentams tekdavo pirkti geležinkelio bilietą ir važiuoti į Rokiškio apskritį.

Tuo atveju, kai profesorius būdavo geroje nuotaikoje ir studentas gerai išlaikydavo egzaminą, rektorius jį pasikviesdavo pietų ir net pinigų duodavo geležinkelio bilietui nusipirkti. Bet jeigu studentas atsakinėjo davo blogai, tada jam tekdavo alkanam savo kaštu grįžti į Kauną.

LOMONOSOVAS IR PLĖSIKAI

Didysis rusų mokslininkas M. Lomonosovas buvo aukšto ūgio ir labai stiprios kūno sudėties žmogus. Karią Peterburge vėly vakarą jį, jau pasiekusį aukštųjų akademinių pareigų, užpuolė plėšikai. Vieną jų Lomonosovas tuoj prirenkė ir paėmė, o kitą — norėjęs tikai nurengti. Tada Lomonosovas pats nurongė užpuoliką ir paleido, o jo drabužius susuko į ryšulį ir, linksmai švilpaukdamas, parsinešė namo. Šis aisiškimas greitai iškito aikštėn. Užpuolikai pasirodė esą laivyno prievalininkai. Savo auką, kaip jau pakankamai nukentėjusią, Lomonosovas ryžingai užsijo, bet kiti buvo skaudžiai nubausii.

PAMOTĖ IR MOTINA

Garsus XVIII a. prancūzų matematikas Žanas Dalamberas buvo pamestininkas, vienos aristokratiškos ponios ir ne taip jau žymaus tėvo pamas. Jį, rasią šventoriuje, paėmė auginti neturtingo stiklainio žmona. Vairui paigėjus, atsirado tėvas ir, turėdamas šiek tiek lėšų, padėjo leisti jį į geresnę mokyklą. Kai jaunas Dalamberas pagarsėjo nepaprastais gabumais matematikoje, ryžosi jį pripažinti savo sūnumi ir motina. Aristokratė pakvietė jį pas save. Tačiau Dalamberas jai atsakė trumpu laisiku: „Jūs buvotė tikrai mano pamotė, gi tikra mano motina yra stiklainienė“.

ASTRONOMO RAGAI

Didysis Azerbaidžano mokslininkas, astronomas ir trigonometrijos kūrėjas Nasiredinas Tusiis kartą gavo proga įteikti kalifui Mustasimui savo rašinį. Tačiau viešojo lauko malonės, užsitraukė tik nelaimės. Kalifas, matydamas, astronomų nemėgęs, tik trumpai peršvelgo rašinį, tuoj jį sudraskė ir numetė žemėn. Pastebėjęs pykčio ir apmaudo išraišką mokslininko veide, kalifas ironiškai paklausė: „Iš kur tu esi? Iš Chorasano? Girdėjau, kad chorasaniečiai turi ragus. Kur gi tavo ragai?“ Sunkiai valdydamasis, Tusiis davė suprasti kalifui, kad ragai buvo palikti namuose ir kalifui esą nereikalingi. Užtai astronomas buvo persekiojamas. Jis slapstėsi, buvo išrengtas ir kalinamas.

Žiauriuose viduramžių karuose chanas Chulagais išlaivino Tusiį ir padarė jį savo patarėju. 1258 m. Chulago kariuomenė paėmė kalifa's sostinę Bagdadą. Tada Tusiis tarė kalifui: „Štai, dabar aš atėjau su ragais“. Tačiau kaip susidoroči su kalifu, kuris buvo labai įjoręs savo valdiniams, ypač tiurkams? Ar neužsūšins Alach kalifo nužudymas? Juk musulmonai kalifą laikė visų tikinčiųjų galva ir paties pranašo Mahomedi įpėdiniu žemėje. Šiam klausimui išspręsti Tusiis pasiūlė eksperimentą. Kalifą įkišo į maišą, o aplinkui pastatė siebėtojus sekli, ar nepasirodys danauje koks įspėjamas ženklas. Iš pradžių kareiviai at-sargai badė maišą, bet toliau, įsitikinę, kad Alachas į tai visai nereaguoja (nė debesėlio nepasirodė giedrame danguje), ėmė tvoti basliais, kol maišas apriomo.

Šis barbariškas Nasiredino Tusiio poelgis nuėjo į užmaršį, bet jo formulės tebekamuoja kai kuriuos viduriniųjų mokyklų mokinius.

SKAUTAI BALTIOJE

(Atkelta iš 7 psl.)

Lei asmenų įteiktos dovanėlės. Montrealio skautų tunti-ninkas V. Piečaitis padėjo visiems prisidėjusiems prie stovyklos darbų ir paminėjo, kad stovyklavietės paruošimui ir pagerinimui šiais metais daug prisidėjo Romas Otto ir Bronius Niedvaras, pradėję paruošiamuosius darbus balandžio mėn. Sktn. I. Lukoševičienė montrealiečių vardu Gintaro ir Ažuolo stovyklautojams šiais stovyklai prisiminti įteikė ženkliskus, simbolizuojančius Kanados skautų draugystę.

Stovyklautojai pradėjo skirstytis. Chicago autobusas pradėjo savo 24 valandų kelionę, o kiti skubinosi į Montrealį, iš kur lėktuvais, autobusais ir traukiniais skirstėsi.

Gražiai praėjo ši gausi stovykla. Dalyvaujančių skaitčius svyravo tarp 125 ir 150, ir atrodo, kad Baltija ateityje dažniau susilauks stovyklautojų iš tolimesnių vietovių. Pionieriai skautai ir JAV Atlanto skautų rajonas galvoja apie savo stovyklas Baltijoje. Juozas Danys

NEPTŪNAS
KAUNE

Sporto šventė Kaune atidarė iš Kauno marių gelmių iškilęs "Neptūnas"...

RYTU BERLYNE

Rytų Berlyno televizija liepos mėn. rodė dokumentinį filmą apie Vilnių, Kauną ir Palangą. Filmą gamino Berlyno studija kartu su Vilniaus televizijos studija. Programą pristatė Vilniaus televizijos pranešėja Dana Rutkūtė.

PARDUODAMI

NAMAI

Parduodamas namas dviejų butų, po 5 su puse kambario. Dideli kambariai, didelis daržas, neaukštas įmokėjimas, žema kaina. Skamb. 256-7068

MONTREALIO LIETUVIŲ ŽVEJOTOJŲ - MEDŽIOTOJŲ
KLUBAS

NIDA

RUGPJŪČIO 23 d. (sekmadienį) P. SKRUBIO VASARVIETĖJE, PRIE OTTAWOS UPĖS,
Pointe Fortune, P.Q.

RENGIA

GEGUŽINĘ

PROGRAMOJE:

Laisvi šaudymo pratimai
Bufetas. Muzika. Loterija.

"NIDOS" Klubo Valdyba.

